

ELOFIZETÉS.

BELLYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, március 17.

Lemondott a cár az orosz trónról.

A cárné őrizetben. — A trónörökést nem fosztják meg a tróntól. — Mihály Alexandrovics a régens. — Megölték Buchanan angol nagykövetet.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Londonból táviratozzák: Bonar Law az alsóházban a kormány nevében bejelentette, hogy a cár lemondott és Mihály Alexandrovics nagyherceget régenssé nevezték ki.

Berlin: Az angol alsóházban Bonar Law a következő kijelentést tette:

A cár lemondott, Mihály Alexandrovics nagyherceget meghívták a régensségre.

Bécs. A Pester Lloyd bécsi diplomáciai körökből közli: A cár lemondása, akár saját akaratából történt, akár kényszerítették rá, az egyetlen helyes megoldás volt. Így elkerülte a trónjától való megfosztást, vagy pedig azt, hogy hadseregének erejét a forradalom leverésére fordítva, gyöngítse a harctéren levő teljesítőképességét. A cár lemondása következtében a 13 éves Alexejesz a cár, de nagykorusításáig Alexandrovics Mihályt bízták meg a régensséggel. Alexandrovics Mihály politikailag tájékozatlan, tehetségtelen embernek ismeretes, ebből látszik, hogy a cárvicset nem akarják megfosztani a trónörökléstől.

Stockholm. Itteni diplomáciai körökben a pétervári eseményeket nem a dinasztia ellen irányulónak tekintik. A cár helyét kizárólag a cári család egyik tagjának adják oda, aki diktatori hatalmat fog nyerni. A köztársaság kikiáltása lehetetlenség. A forradalmárok a forradalom harmadik napján arra kényszerítették a cárt indirekt uton, hogy mondjon le trónjáról. *Miután pénteken lemondottnak nyitvánították, azt híresztelték, hogy önként mondott le.* Ezzel lehetlenné tették, hogy arra való hivatkozással, hogy rossz tanácsadókkal volt körülvéve, továbbra is megtarthassa trónját. Ezek után adták ki a cár lemondásáról a hivatalos hírt, amelyet a forradalmárok megnyugvással vettek tudomásul. Valószínűleg Nikolajevics nagyherceget fogják megnyerni arra, hogy diktatori hatalommal az ország belső életét megszerveze. A forradalmi bizottság a háború mellett foglalt állást és a néptömeg ellenben a háború ellen és ha a nép meg fogja tudni, hogy vezetői rászédtek, elfordul tőlük és ekkor az események újabb fordulata állhat be.

Kopenhága. A Berlingske Tidende szerint a дума végrehajtó bizottsága nem a cári család és a cár ellen szervezte meg a forradalmat, hanem a császári kormány ellen. Remélik, hogy a forradalom vérontás nélkül fog lefolyni. A kormány nem aggódik az iránt, hogy a birodalom egysége esorbát szenvedne.

Stockholm. Oroszországból ma olyan hírek érkeztek, hogy a cár az udvarral az ország déli részébe menekült. Ezzel szemben most azt jelentik, hogy a cár március 8-ika óta a főhadiszálláson van, a hol fogadta és üdvözölte a betegségéből felépült Alexejev vezérkari főnököt.

A cárné a forradalom egész ideje alatt állítólag Carszkoje-Szelóban volt és még 9-ikén fogadta a japán, a belga, a szerb, a dán és a sziámi követet.

Nem igaz az a hír, hogy a cár az egész udvarral délre menekült. A cár március 8-ika óta a főhadiszálláson van, a cárné ellenben régóta Carszkoje-Szelóban tartózkodik és március 9-én ott fogadta a japán, a belga, a szerb, a dán és a sziámi diplomáciai képviselőket.

Egyes híresztelések szerint a cár a birodalom déli részébe menekült, holott március 8-án a főhadiszállásra ment már. A cárné, az anyacárné és Alexandrovna nagyhercegnő a japán nagykövetségre menekültek.

Hága. A „Daily Chronicle“ a következő rejtelmes táviratot közli: „Carino garde en vou!“ (A cárné őrizetben van.)

Amsterdam. Ejszaka 12 óra 50 perckor érkezett Reuter jelentés szerint március 14-én adták ki Péterváron a következő jelentést: Bork pénzügyminisztert, Protopopov belügyminisztert és Stürmer volt miniszterelnököt tartóztatták. A forradalmárok megszállták a téli palotát. Másfél óra múlva Moszkva csatlakozott a forradalomhoz. Cyrill nagyherceg kijelentette, hogy Rodzianko rendelkezésére bocsátja magát. Alexejev vezérkari

főnök elfogadta a дума végrehajtó bizottságának főnhatóságát. Brusztov kijelentette, hogy teljesíti kötelességeit a cár és a birodalom iránt. Az 1-ső és 4-ik kozákezred csatlakozott a felkelőkhöz. Goremykin volt miniszterelnököt letartóztatták. A forradalmárok ideiglenes kormányt alakítottak. Moszkvában nagy örömtüntetések voltak a forradalom hírére. A katonai komité 5 tüzérdandárból és több gyalogezredből a rendőrfőnökség vezetésével katonai rendőrséget alakított. Moszkva katonai parancsnoka több katonai és rendőrtisztet letartóztatott. A politikai foglyokat szabadon bocsátották.

II. Miklós.

II. Miklós cár most 49 éves; atyjának, III. Sándor cárnak halála után 1894-ben lépett trónra. A felesége Alix hesseni hercegnő, aki férjhez menetelekor áttért a görög-keleti vallásra és Alexandra nevet vett fel. Négy leány és egy fiúgyermekük van.

Miklós cár trónralépése után az orosz viszonyokhoz képest liberális embernek mutatkozott; 1900-ban világszerte nagy népszerűségre tett szert a hágai békekonferencia kezdeményezésével. Az oroszokra nézve szerencsétlen végű 1904. évi orosz-japán háború után, de még inkább az 1905-iki forradalom véres leverése után Miklós cár mindinkább reakcionáriussá vált. A parlamentarizmus elől, főként a forradalom után, nem térhetett ugyan ki és megteremtette a birodalmi dumát, mely azonban tisztára csak tanácskozó testületté vált, hatalom nélkül.

A háborúban Miklós cár az eszterházi és különösen Angliának eszköze volt; Pétervárott az angol nagykövet, Buchanan nagyobb hatalom volt az orosz kormánynál; különösen kitűnt ez akkor, amikor Stürmer miniszterelnök lemondásáról az angolok hivatalosan azt jelentették, hogy a lemondást ők követelték.

Mihály Alexandrovics.

Hogy II. Miklós lemondása után ki jutott a trónra, arról még nincs tudósítás; abból a körülményből azonban, hogy a mai táviratok Mihály Alexandrovics nagyherceget, mint régenszt említik, arra lehet következtetni, hogy II. Miklós a fia javára mondott le és hogy az új cár: a 13 éves Alexej. Mert ha ő mint kiskorú jut trónra, kiskorúságának idejére a cári család legközelebbi férfitagja, ez esetben Mihály Alexandrovics nagyherceg a régens.

Mihály Alexandrovics nagyherceg, II. Miklós cár fivére, 1878-ban született. Bátyjával, a cárral nem volt jó viszonyban és ifjú korában az udvartól távol, többnyire külföldön élt. Hat évvel ezelőtt Bécsben morganatikus házasságot kötött: nőül vette Seremeterszki Nataliát, egy Wulfert nevű, német eredetű orosz tiszt elvált

feleségét. A cár ekkor Mihály Alexandrovics nagyherceget megfosztotta trónöröklési jogától. Pár év múlva kibékült a két testvér és Mihály Alexandrovics nagyherceg visszaköltözött Pétervárra; magával vitte morgantikus feleségét

Gyilkolt a forradalom.

Stockholm. A pétervári angol nagykövetség leégett.

Stockholm. Pétervárról a svéd határra jött utasok elbeszélése szerint a pétervári angol nagykövetet, Sir Buchanant meggyilkolták. A gyilkosságot a régi kormány nívói követték el, hogy a forradalom fő okozója elmozdítsák.

Stockholm. A felizgatott néptömeg felgyújtotta az angol nagykövetséget. Péterváron elterjedt hírek szerint a

Megalakult a forradalmi kormány.

— Az utolsó minisztertanács. —

Pétervár. Hivatalosan jelentik: A birodalmi дума új nemzeti kormányt alakított, Lwow herceg miniszterelnökségével. Külügyminiszter *Mijukow* lett, igazságügyminiszter *herenski*, közlekedési miniszter *Ukrasow*, kereskedelmi és iparminiszter *Konowalow*, közoktatási miniszter *Manuelow*, hadügyminiszter. ideiglenesen a tengerészeti miniszter *Gutzkow*, földművelésügyi miniszter *Sinkarew*, pénzügyminiszter *Terescsenko* és birodalmi elnök *Godner*.

Stockholm: Az utolsó pétervári minisztertanácsban a kereskedelmi miniszter figyelmeztette minisztertársait, hogy megtorló intézkedések már folyamatban vannak, majd a hadügyminiszter is megnyugtatta a minisztereket, hogy a pétervári csapatok és a rendőrök elég erősek a lázadás leverésére. Együtt volt még a minisztertanács, amikor berontott az ülésbe Schebekó tábornok a katonailag átszervezett belügyminisztérium rendőri osztályának parancsnoka és ezeket kiáltotta a miniszterek felé:

— Oroszország fellázadt, kitört a forradalom, meneküljön mindenki.

Alig mondotta ki ezeket a szavakat, a tömeg benyomult az épületbe és egy esomó forradalmár pedig a minisztertanács termébe rontott be. Közülük egy forradalmi jelvényel ellátott fegyveres vezető állt elő, aki felmutatott egy parancsot, amelyen Engelhard volt aláírva és amely elrendeli a miniszterek letartóztatását.

Kedden, a forradalom napjának éjszakáján a forradalmárok a posta, táviró és vasútállomásokat megszállták. A miniszterek lakásait bekerítették. A belügyminisztérium palotáját több ezer ember vette körül. Oriási tömeg gyülekezett az angol nagykövetség előtt, elítelte Buchanant és a „Good Sove che Kinget” énekelt. Nemsokára azonban diákok és munkások tömege érkezett ellentüntetést rendezni. Heves összeütközések voltak, a nagykövetség összes ablakait beverték.

A finnországi Björneborgból jelentik kerülő uton azt a más oldalról eddig még meg nem erősített hírt, hogy a Kronstadt előtthorgonyzó orosz hadiflotta legénysége fellázadt. A hadihajók egy része hétfőn leszedte az árbocról a lobogót. Helsingforsban az orosz hatóságok hivatalos helyiségei már napok óta be vannak zárva. Torneából az eloroszosított finn szenátus tagjai svéd területre menekültek.

Malmö. Oroszországból érkezett hírek szerint a moszkvai torrongások

is, a kinek a cár a „Brasszov grófnő” nevet adta. Mihály Alexandrovics nagyherceg eddig se a politikában nem szerepelt, se a háboruban nem vett részt.

főhadiszállásról kozák lovascsapatok indultak Moszkva irányában.

Protopopovot, a diktatori hatalomra törekvő belügyminisztert és Stürmer volt miniszterelnököt a néptömeg állítólag megölte. Beszéli továbbá, hogy Helsingforsban, a finn kikötővárosban kihirdették az ostromállapotot.

Stockholm. Haparandából táviratozzák a *Dagens Nyheter*-nek: Az itteni orosz konzulátusra érkezett hír szerint Pétervárott a lázongó tömeg *Stürmert* és *Protopopovot* meggyilkolta s holttestüket darabokra tépte.

is tovább tartanak. A moszkvai katonai parancsnokot és több rendőrtisztviselőt elfogták. A lázongók a politikai foglyokat szabadon bocsátották.

Miklós cár destronizálásának előzményei.

— A vörös vasárnap. — A katonaság lázadása. — Rodzianko táviratai a cárhoz. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Times részletes leíratot közöl a március 13-iki számában az orosz főváros március 11-én történt eseményeiről.

Vasárnap nagyobb szabású utcai harcok voltak, Pétervár egész lakossága a csapatok ellen vonult, amelyek hiába intéztek többször sortűzet a népre. A vérontás láttára a gárda-csapatok is fellázadtak. Egy diák oda lépett a gárda parancsnokához, kiragadta kezéből a kardját és súlyosan megsebesítette. Vasárnap este elterjedt az a hír, hogy *Protopopow* belügyminiszter beadta lemondását és hogy a cár visszatér a fővárosba. Hétfőn közlik, hogy a cár a dumát elnapolta. Ekkor újból három gárdeezred és több gyalogezred csatlakozott a képviselőkhöz. Az arzenált megszállta a körülbelül 30.000 főből álló zendülő katonaság és gépfegyvereket, municiót osztottak ki a nép között. A дума vezetősége felkereste a csapatokat és értekezett azok parancsnokaival. Tizenkét tagú bizottságot választottak, amely fenntartsa az érintkezést a nép és a hadsereg között.

Rodzianko dumaelnök táviratot küldött a cárnak és azt követelte a táviratban, hogy a cár nevezzen ki azonnal az egész kormány helyébe új kormányt. A kérdés halogatásáért a felelősség az uralkodóra hárul.

A táviratot másolatban elküldötték a troton levő összes hadseregparancsnokoknak. Hóra reggel elfoglalták a börtönöket s kiszabadították nemcsak a politikai elítélteket, hanem az összes foglyokat is. Az első kamara elnökét, mert vonakodott a kamarát összehívni, letartóztatták.

Később, újabb jelentések szerint a tizenkettes bizottságból a szociálisták kiléptek, mert a bizottság követeléseit túlságosan mérsékelteknek találták.

Vasárnap a régi miniszterek tanácsa összeült és közölte a cárral a miniszterek lemondását. A cár azt válaszolta, hogy *Alexejew* tábornokot diktátorrá nevezi ki és a továb-

LEGUJABB.

Ejzel 2 órakerkezett telefonjelentés.

Miért mondott le a cár?

A Reuter-ügynökség jelenti: A cár a főhadiszálláson van. A cárné Carszkoje-Szelóba menekült.

Pétervárról jelenti a Reuter-ügynökség: *Nikolaj Nikolajevics* nagyherceg azt táviratozta *Rodziankónak*, hogy ő és *Alexejew* vezérkari főnök arra kérték a cárt, hogy ha tsa végre az egyedül lehetséges elhatározást, a mi Oroszországot megmentheti és a háborút sikeres befejezéshez juttatja. Erre mondott le a cár a trónról.

Stockholm jelenti: Az orosz forradalmi bizottság nem ura a helyzetnek. Rövid időn belül az összes élrelmszerek teljesen ki fogják fogyni. A bizottság legközelebb nagy forradalmi kormányt alakít radikális és szocialista elemekre támaszkodva. A nyugtalanság egyre jobban háboruellenes jellegűt.

Berlin. Abszolút megbízható **Stockholmi** jelentések szerint **Kiewben** is katonai forradalom tört ki. E hír hatása alatt határozta el magát a cár, hogy a trónról lemondjon.

rosba küldi. Erre beszüntették a vasutak közlekedését, hogy új csapatok érkezését megakadályozzák.

A szabadon bocsátott foglyok felgyújtották a törvénytörés épületét.

Miután a дума-bizottság a cárhoz küldött sürgönyre nem kapott választ, megbizta újból *Rodziankot*, hogy újabb táviratot küldjön a cárhoz. Ez a sürgöny is válasz nélkül maradt. A szociálisták hozzájárultak ahhoz, hogy ideiglenes kormány alakítsanak és *Rodziankot* a régi kormány minisztertanácsának ülésére küldötték el. *Rodzianko* katonák kíséretében, páncélos automobilon sietett a minisztertanács helyére. Az összes minisztereket együtt találta s közölte velük, hogy a дума a néppel egyetértőleg elhatározta, hogy ideiglenes kormányt alakít, hogy helyre állítsa az országban a rendet, megvédje a birodalmat az anarchiától s olyan helyzetet teremtsen, hogy az ország kitarisson s a hadsereg győzzön. A legtöbb miniszter késznek nyilatkozott, hogy beletörődik a helyzetbe s elfogadja a *Mihály Alexandrovics nagyherceg regenssé való kinevezését*. Csak *Ejzelow* hadügyminiszter jelentette ki, hogy ő mint katona nem szegheti meg esküjét s folytatni fogja a harcot a дума ellen, mindaddig, míg más parancsot nem kap a cártól.

Rodzianko erre visszatért a dumába, amely elhatározta az ideiglenes kormány megalakítását s a régi miniszterek letartóztatását.

Vasárnap este *Protopopov* a dumába ment és megadta magát. *Knorinsz* tábornokot, miután vonakodott a дума egyik megbízását teljesíteni, agyonlőtték és holttestét a Nevába dobták.

Malmö. Az oroszországi forradalmat megelőző eseményekről a következőket jelenti: Mikor a lázongások megkezdődtek a nikolai vasuti pályaudvar főnöke felrobbantotta a pályaudvar élrelmszer raktárát, hogy lopásait leplezhesse. Moszkvában az élrelmszerek kocsiakat állandóan kozákok kísérték. Az entente összes nagykövetei a cárhoz utaztak a főhadiszállásra és *Protopopov* belügyminiszter eltávolí-

tását követelték. Nyomban utána Protopopov tett jelentést a cárnak a belpolitikai helyzetről és a cár nem hogy nem bocsájtotta el állásából, ellenkezésképp újabb messzire menő felhatalmazást kapott. Politikai körök és az entente

követsi attól tartottak hogy a cár teljes diktatóri hatalommal ruházta fel a belügyminisztert és ezért a nép elsősorban Protopopov ellen fordult, akít az élelmezési bajok okozójának tart.

Békét, vagy háborút hoz a forradalom?

— Békét akar a munkásság. — Egy porosz miniszter a békét hozó revolúcióról. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Rodzianko elnök a дума katonai bizottsága nevében manifesztumot intézett a haditengerészethez és az összes frontok hadseregpáncsnokaihoz azzal a felszólítással, hogy maradjanak nyugodtan és a harcot folytassák az ellenség ellen. Epp így felhívást intéztek a munkásokhoz, hogy a rendet őrizzék meg és a munkát újból kezdjék meg, hogy a harc folytatható legyen.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik: A pétervári forradalom dinaszikus kérdéseket nem érint. A mozgalom éle a kormány és a cár ellen irányul, aki Oroszországban sohasem volt népszerű. A jelek szerint a forradalom vezetői mindent elkövetnek, hogy a központiak ellen a háborút megújuló energiával folytassák. A forradalom vezetői a kormányt azért akarták megbuktatni, mert azzal gyanúsították meg igen sokan, hogy Németországgal Oroszországra nézve rossz békét akart kötni.

Stockholm. Pétervár összes kaszárnyáiba a szocialisták forradalmi pártja és a pétervári forradalmi párt manifesztumot csempészett be, amelyben a munkások a következő felhívást intézik a katonákhoz:

— **Katonák, testvéreink!**

Ti vagytok arra hivatva, hogy megvédjétek Oroszországot. Mi azonban kénytelenek vagyunk a gyárakban éjjel-nappal dolgozni és e mellett éhezünk kell. Az orosz kormány és az árulók, akik az országot eladják, háborút kezdtek a nép megkérdezése nélkül és milliónyi embert vetettek ezzel a szerencsétlenségbe.

Mert lőttök ránk? Hiszen mi csak azt kívánjuk, hogy Oroszország sorsát ne áruló és tolvaj miniszterek intézzék és azt, hogy szüntessék meg az éhínséget, szűs és sajtószabadságot adjanak, gyülekezési jogot akarunk és kívánjuk, hogy ennek a szerencsétlen háborúnak, amely Oroszországot veszélybe sodorta, amely az asszonyokat, gyermekeket árvákká és özvegyekké teszi, véget vessenek, mert mi szabad Oroszországban akarunk élni.

Katonák ne támadjatok ellenünk, csatlakozzatok hozzánk és segítsetek a cárizmus megsemmisítésében, *hagyjátok el kaszárnyáitokat, gyerekek ki az utcára és kiáltások velünk együtt: le a háborúval.*

Katonák! Segítsetek nekünk és milliónyi paraszt és munkás fog benneteket áldani. Katonák! Mi a véreitek hívunk benneteket.

Berlin. A porosz képviselőházban tegnap délután Sorlem-Liaseer miniszter ismertette azt

a fölfogását, hogy a pétervári forradalom a háború gyors befejezésének előjele.

Bécs. AZ orosz lövészárkok eseményeiből már napok óta meg lehetett állapítani, hogy a pétervári események híre a fronton levő katonák előtt sem maradt titokban. Örömtüzeket, kivilágításokat rendeztek és újongtak, a mi részünkről azt hitték, hogy Bagdad elestének szól ez. Most bizonyos, hogy az orosz hadsereg békebarátnak véli a forradalmat, mihelyt a csapatok a forradalom vezetőitől megtudják, hogy nemcsak nem akarják véget a háborúnak, hanem leghevesebb folytatását, komoly fordulat állhat be.

Berlin. Itteni politikai körökben nem kicsinylik a pétervári nagy események jelentőségét, a melyeknek bekövetkezésére legutóbb a Reuter-jelentések alapján némilg el voltak készülve. A londoni és párisi lapok már nyolc nap óta cenzura nélkül írták a moszkvai és pétervári eseményekről, a mi azt bizonyítja, hogy Buchanan pétervári angol nagykövete egészen bizonyos volt abban, hogy az általa előkészített puccs sikerülni fog. A Times és a Temps hevesen, sőt sértő kifejezésekkel támadta Protopopovot és Stürmert, a kiknek szerintük a дума elleni harcukban el kell bukniok, Galyein miniszterelnökről pedig azt írták, hogy gyenge ember és nem alkalmas a kormányzásra. Kiadták a jelszót, hogy a mozgalom nem irányul a cár ellen, a ki a sajtó képviselői előtt tett nyilatkozatában elég bizonyítékát szolgáltatotta annak, hogy jóakarattal van a дума iránt.

Az entente-lapok fejtegetéseiből kiderült, hogy a pétervári angol nagykövetség mintegy főhadiszállása volt azoknak, akik így gondolkodtak. Az angol nagykövetségről indult ki az állítás is, hogy Protopopov lealacsonyító békét akar kötni és ebben az ügyben tárgyalt is a központi hatalmakkal, amiből természetesen egy szó sem igaz. Ami a háborút illeti — Berlinben azt hiszik, — hogy a helyzet nem változott, mert a forradalmi kormány épp úgy nem gondol a békére, mint az eddigi. Az természetesen más kérdés, hogy a forradalmi bizottság tud-e segíteni az orosz városokban uralkodó szörnyű inségen? Ez valószínűtlen, mert a forgalmi nehézségek Oroszországban egészen katasztrófális jellegűt öltöttek. Akárhogy áll is a dolog, annyi bizonyos, hogy az entente által támogatott új alakulás a kétségbeesés szülőtte volt.

A király a bécsi élelmezési hivatalban. Bécsből jelentik: A király ma meglátogatta a közlelmezési hivatalt. Az ott levő Höfer vezérőrnaggyal, valamint az osztályfőnökökkel hosszasan elbeszélgetett. Többek között hosszasan tárgyalt a magyar kormány képviselőjével Kiszely miniszteri tanácsossal is. A király elismerését fejezte ki a hivatal működéséért.

Az aradi díjnokok segélykláltása.

— Egy özvegy asszony levele. —

Nagyrabecsült szerkesztő ur! Mint b. lapjának nagyon régi és hűséges előfizetője, továbbá egy magas állami hivatalnak szüntoly hosszú idő óta alkalmazásában levő díjnoknöje, vagyok bátor a vasárnapi számban közölt vezércikkre válaszolni.

Előre is kérem, hogy egyszerű szavakban foglalt, de annál több igazságot tartalmazó soraim ne tegye egyszerűen félre, hanem foglalkozzék vele egy kissé behatóan.

Elismerésre méltó és nagyon szép dolog, hogy szerkesztő ur annyira szíven viseli a köztisztviselők mai nehéz helyzetét s már annyiszor helyt adott b. lapjában az érdekekben szóló cikkeknek, de viszont esodálkozást, sőt sajnálatot keltő tény az, hogy ezzel párhuzamban egyetlen esetben sem tesz említést a díjnokokról! Avagy ezek a társadalomtól amugy is lenézett, lesajnálát szegény páriák még említésre sem érdemesek s nem méltók?

Merem állítani, hogy t. Szerkesztő ur nagyon jól tudja és tisztában van azzal, hogy a díjnokok egy fillérvnyi lakbért nem kapnak, nekik külszolgálat vagy más egyéb mellékjövödelmük nincs. De azt is méltóztatik tudni, hogy bérfizetés ellenében lakni nekik is kell, mert nem követhetik Diogenesz példáját!

Vajjon a 2—3 korona napidíjból lehet a házbért is fizetni? Sajnos azzal nem törődnek, hogy az a családos díjnok, aki talán jobb sorsra is érdemes volna, mert sokakat közülük a sors szeszélye degradált díjnokká s aki különösen a háború tartama óta egy-egy távollévő tisztviselőt helyettesít és bátran mondhatni kitölgasztalan, eredményes, jó munkával tölti be helyét, hogy az a díjnok 10 évi szolgálat után 3 kor. 50 fillér napidíjból nemcsak a lakbért, de a léttentartáshoz legszükségesebb és agyonmaximált háztartási, illetve élelmi cikkeket képes-e beszerezni? Hát hol van a tüzelő, világítóanyag, a gyermekeink iskoláztatása? Nem is említem azt, most magamról szölok, hogy magamnak vagy gyermekeimnek új ruhát venessek, de még az északidat sem bírom megjavítani. Egy orsó cérna ára 4 kor., egy napra járó napidíjból ez nem telik ki, mert sajnós az csak három korona 50 fillér.

Szomorú, de általánosan tudott dolog, hogy most már ott tartunk, hogy kenyérrel, de meg krumplival sem bírnak jólakni, ehhez hozzájárulnak még a minden oldalról felmerülő nehézségek, a melyek lehetetlenné teszik azt, hogy az ember azon a pár nyomorult gyázva, féltve szorongatott filléren más egyélelmisszert vásároljon, már most tessék elképzelni, milyen nehéz szívvel indul el otthonról a hivatalba az a szerencsétlen díjnok, vagy díjnoknö, aki egyszerű, szerény lakásába széjjeljelézve, aki egyebet nem hagy otthon, mint a legnagyobb nélkülözést, szegénységet!

Amde a hivatalba dolgozni kell szorgalmasan, pontosan, ha üres is a gyomor, ha lyukas is a cipő talpa! Vajjon képes-e egy nehéz gondokkal agyongyötört, agyonszanyargatott ember türelemmel, kedvvel, ambícióval dolgozni? Vagy talán egy díjnok arra sem érdemes, hogy legalább annyit egyék, mint egy tisztviselő, vagy rendszeren ruházkodnia sem szabad? Hiszen a közelmúlt napokban temettek egy díjnokot, tisztességes, szorgalmas, jó munkaerő volt, csak az a hibája volt szegénynek, hogy családos ember volta miatt 4 korona napidíjból nem bírt magának egy pár cipőt venni, a hóolvadás által előállott nedves, sáros időben, lyukas talpu cipőben járt hetekig, míg meghalt, tüdőgyulladásba esve, 8 nap alatt meghalt, hátrahagyva családját, pár hónapi lakbér hátralékkal s jó esomé adóssággal. Ez a sors várhat valamennyi szerencsétlen díjnokra, akikkel a legmagasabb fórum alig törődik, pedig hát gyors segítség csak onnan jöhet s várja is valamennyi türelmetlenül, mert az ilyen jelentéktelen embereknek valamelyes akciót kifejteni tilos, az pedig leginkább vezetne eredményre, ha volna, aki ezt az igazán megszívlelendő ügyet illetékes helyen támogatná! Teljes tiszteléssel: egy özvegy asszony díjnoknö.

Visszavert olasz támadások.

Budapest, március 16. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Nincs jelenteni való.

Olasz harctér:

Castenjevica területe tegnap este igen erős ágyutűz alatt állott. **Az olaszok erre következő támadását ezen helység előtt visszavertük.** A Karst szakaszon élénk volt a repülők tevékenységei. A tiroli arvonalon messzehordó ellenséges ágyuk lötték Arcót és Villa Lagarinót.

Délkeleti hadszíntér:

Az Ochride és Prespa-tó melletti ágyuharc és elszigetelt ellenséges előretörések, amelyeket megghusítottunk. — **Höfer** altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Negy vagon cukor, kávé, sajt Araúnak.

— **A háboruban keletkezett cégek árusítása.** —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Az aradi élelmezési hivatal és a közlelmezés új rendje most esik keresztül a kezdet nehézségein. Természetes, hogy ilyen nagy átalakulás apróbb zavarok nélkül nem történhetik meg és éppen ezért a közönség bizonyos rétegében zugolódás is tapasztalható, mert mindenki nem juthat hozzá a legfontosabb élelmiszerekhez olyan gyorsan, mint szeretné. Nem szabad azonban elteledkezni, hogy még néhány hónappal ezelőtt is, amikor a hatósági lisztüzletek szolgáltatták ki a lisztet, a közönség gyakran hetekig sem juthatott kenyérhez. Most amiatt panaszkodnak, hogy egyes kereskedésekben három napig nem lehetett lisztet és cukrot kapni. Erre vonatkozólag kérdést intéztünk **Exterde Kálmán** báróhoz, a városi közlelmezési hivatal vezetőjéhez, aki a következő felvilágosítást adta:

— A panaszra az adott okot, hogy a kereskedők nem akarják megszokni azt, hogy mi helyt elfogy a liszt és a cukor az üzletükben, azonnal jelentkezzenek nálam jegyeikkel és a beszállított jegyek ellenében mindenki megillető mennyiséget kap. Most az történt, hogy csaknem valamennyi kereskedő tegnapelőtti, szerdán jelentkezett lisztért és a malomnak egyszerre nyolc vaggont kellett volna közzé szétosztani, ami természetesen nem történhetett meg, mert hiszen nem állt elegendő munkaadó rendelkezésre ehhez. **Ha minden kereskedő azonnal jelentkezik, minél előbb a lisztje, akkor a liszt árusítása tennakadás nélkül a legnagyobb rendben fog megtörténni.** Ami a cukrot illeti, közölhetem, hogy eddig az új rendszer ideje alatt összesen csak két vaggont kaptunk, most azonban **négy vagon cukor érkezik és ezt az egész mennyiséget a kereskedők között osztjuk ki.** A lejárt cukor és lisztjegyeket hivatalomban érvényesíteni fogom, csak jelentkezzenek az érdekeltek. A közlelmezési hivatal felügyelőbizottsága különben ma fontos határozatot hozott. **Kimondotta, hogy a háború alatt megnyitott, vagy vidéki beköltözött, esetleg a háború alatt átvett üzletek szintén megkapják a hatósági élelmiszereket, de csak akkor, ha lisztet is hajlandók árusítani.** Ugy a régi, mint az új cégekkel szemben továbbra is

fennáll az a határozat, hogyha lisztet nem akarnak árusítani, akkor más élelmiszert sem kaphatnak. Holnap kezdjük meg a sajt szétosztását, egy-két nap múlva pedig a kávé fogjuk a kereskedők között kiosztani, sajtot és kávékat azonban most nem kaphatnak azok a cégek, amelyek a háború alatt keletkeztek. Ezek a hatósági élelmiszerekből csak a legközelebbi hetek kiutalása alkalmával részesülhetnek.

Előtéri harcok nyugaton.

Berlin, március 16. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Nagyobb harci esemény nem történt. Az Ancre területen a Somme két oldalán és az Avre és Oise között előtéri harcok folytak, amelyekből foglyokat szállítottunk be. Arrasnál az Argonneokban a Maas keleti partján a Chambrette majornál és az opemonti erdőben, valamint a Rajnarnai csatornától északra sikerült támadó csoportjainknak az ellenséges árkokból 4 tisztet, több mint 50 löny legénységet és néhány géppuskát beszállítani.

Keleti harctér:

Ujból kezdődő fagyos időjárás mellett semmi lényeges nem történt.

Macedóniai harctér:

Nagy francia erők egész napon át ismételt támadták Monaszirtól északnyugatra fekvő állásainkat. Mizopolettől nyugatra az ellenség csekély szélességben behatolt legelől levő árunkba. **Egyébként heves tűzharcokkal bevezetett támadások árunk őrségének kitűnő magatartásán és tüzezésük hatásos védőtűzében megtörténtek.** Az Ochrida és Prespa-tó közt szintén visszavertük franciák erős tüzezés után indított támadásait. **Ludendorff első főszállásmeister.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

781,500 tonna elsüllyesztése egy hónap alatt.

— *Saját tudósítók telefonjelentése.* —

Rotterdam. Liverpoolban részleges tengerészeti sztrájk történt. A tengerészek béremelését és hozzátartozóik biztosítását követelik. A hajózási körökben elégtelenség uralkodik az admirális tehetetlensége miatt, amely nem talál alkalmas eszközöket a tengeraltjáró veszedelem ellen.

Berlin. A Wolf ügynökség jelenti: A Sadamora 5979 tonnás angol, Newstad 2895 tonnás, Lucie Andersen 1073 tonnás angol gőzöst, Shinse Mori 3060 tonnás japán gőzöst, 14 olasz vitorlást, mintegy hatezer tonnatartalommal és 7 angol halászhajót mintegy háromezer tonnával tengeraltjáróink elsüllyesztettek.

Bécs. Február havában 368 kereskedelmi hajó süllyedt el, összesen 781500 tonna tartalommal. Ebből 192 volt ellenséges hajó, 644000 tonnatartalommal. 76 pedig semleges hajó 137000 tonnával, a semleges hajók közül 61-et tengeraltjáró pusztított el. Tehát február havában 16 és fél százaléka volt a semleges hajóvesztés, szemben az utóbbi négy hónap átlag veszteségével, amely 29 százaléka volt.

Ujarad asszonyai**Kürthy báróhoz.**

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Ujarad is ama helyek közé tartozik, ahol van ugyan elég liszt, a lakosság azonban mégse tud kellő időben hozzájutni. A szomszédos Ujarad község lakossága például már 8 nap óta liszt nélkül áll, holott a raktára tele van annak a kereskedőnek, akit a hatóság a liszt szétosztásával bizott meg. A nép körében nagy felháborodással tárgyalják, hogy az Ujaradon néhány héttel ezelőtt rekvirált nagymennyiségű lisztet Zádorlakra fogják szállítani, ellenben a Zádorlakon lévő liszt Ujaradra kerül.

Amikor a második rekquirálást az Országos Közlelmezési Hivatal elrendelte, akkor az ujaradi parasztagdáknál rendkívül sok lisztet találtak elrejtve, amelyet a hatóság természetesen lefoglalt. Ezt a lisztet a hatósági lisztosztással megbizott kereskedőnél helyezték el, aki azt felsőbb utasításra Zádorlakra fogja szállítani. Azt mondják, azért viszik el a lisztet Ujaradról, hogy a közvetítésért járó proviziótól el ne essen az e célból alakult társaság.

Emiatt azonban a lakosoknak nélkülözni kell, ami érthető felháborodást kelt. Különösen az asszonyok zugolódnak és egy nyugalmazott őrnagy feleségének vezetése mellett napról napra felkeresik a községházat és a főszelembírószéket, ahol erélyesen követelik a lisztet. A két hivatalból egymáshoz küldözgetik az asszonydeputációt, de az is megtörténik, hogy egyszerűen beteszik előttük az ajtót.

Az őrnagy felesége tegnap folyamodványt küldött **Kürthy** Lajos báróhoz és aláírta azt ugyszólván az egész község összes asszonyaival. A kérvényben leírják az ujaradi élelmezési állapotokat és sürgős orvoslást kérnek. Tudomására adják a közlelmezési hivatal elnökének, hogy Ujaradon van elég liszt, azonban a rossz adminisztráció következtében a lakosság nélkülözni kénytelen.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton délután 3 órakor ifjúsági és népies előadás, mérsékelt helyárrakkal: **A peloskei notárius.**

Este 7 órakor rendes helyárrakkal: **Kárpáthy Zoltán.**

* **A színház hírei.** Peloskei notárius, a legkitűnőbb magyar énekes bohózat kerül ma délután előadásra ifjúsági és népies előadásul, melyben ugyszólván az egész társulat részvesz. — **Vasárnapi előadások.** Vasárnap, mint rendszeren, két előadás lesz. Délután 3 órakor a közkedveit Schubert-operett, a Három a kis lány kerül színre a már ismert elsőrendű szereposztásban. Este 7 órakor rendes helyárrakkal **Kárpáthy Zoltán** nagyhatású ujdonságnak lesz a negyedik előadása.

* **Növendékek hangversenye.** Az aradi Zenekonzervatórium 6—8 sorozatos jótékony célú gyakorló házi hangversenyt rendez. Az első hangverseny március hó 18-án lesz délután 4 és fél órai kezdettel.

* **Az Aradi Tükör** ma jelenik meg több szenzációs cikkel. Hegedüs alezredes bünpereinek tárgyalásáról eredeti rajzokat találunk a lapban. Egyes számok a papírkereskedésekben, a dohánytőzsdékben és az után a rikkancsoknál kapuató.

* **A Wolsohn-cirkusz utolsó díszelőadása** című szenzációs arasta-aroma repizet, amely a ma nap a rendtlen postaközlekedés miatt elmaradt, hétfőn tartja meg az Apolló-színház. 3

Hegedüs Ede alezredes bűnpere.

— A védelem tanuinak vallomása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyzebeni hadosztálybíróóság ma reggel kilenc órakor megnyitott főtárgyalásában folytatta Hegedüs Ede alezredes bűnpereinek tárgyalását. A per óriási anyaga s a bíróság rendkívül lelkiismeretes és alapos munkája igen sok időt vesz igénybe és már ma valószínűnek mondható, hogy még tíz napig eltart a főtárgyalás. A mai napon csak három tanut tudott kihallgatni a bíróság. A tárgyalási idő egy jórészt ugyanis a katonai ügyész és a védő előterjesztéseinek, indítványainak elbírálása és a bíróság határozathozatala veszi igénybe.

Markovich Jela esete.

Jóhn Jenakie tábornok reggel kilenc órakor megnyitotta a főtárgyalást és a bíróságafelett tanácskozott elsősorban, vajon elfogadják Braun Rudolf katonai ügyésznek tegnap a helyszíni szemle alkalmával előterjesztett ama kérelmét, hogy az eljárásról felvett jegyzőkönyvet felolvassák-e? Ugy döntöttek, hogy a kérelemnek nem adnak helyet, mert a felek bármikor betekintheznek a jegyzőkönyvbe és az abban foglalt adatokat megszerezhetik. Viszont a jegyzőkönyv úgy sem ad felvilágosítást arra nézve, hogy a helyszíni szemle milyen impressziót keltett a bíróság tagjainál.

Ügyész: Fentartom ezek után a jogot, hogy semmisségi panasszal éljek és kérem, hogy a bíróság már most engedjen tekintést nekem a jegyzőkönyvbe és kérem erre az időre a tárgyalás felfüggesztését.

Hummel Ferenc alezredes hadbíró, tárgyalást vezető, rövid tanácskozás után kijelentette, hogy a bíróság az ügyész eme kérelmének sem ad helyet. A bíróság felolvastatta ezután Davidovics Luka, volt internált papnak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amely szerint százötven koronát fizettek valamelyik kulesárnak, hogy más osztályba helyezze át őket. Hegedüs alezredes elrendelte a vizsgálatot ebben az ügyben, amelyet Kardos Bernát hadnagy vezetett és előtte Davidovics kijelentette, hogy nem történt vesztegetés.

Az ügyész ezután ismét egy indítványt terjesztett elő és kérte a bíróságot, hogy hallgassa ki a már tanuvallomást tett Bokonics József doktort, aki annak idején az internált táborban volt és akinél egy Markovics Jelena nevű leány egy kulesár ellen, nyilvánosságra nem tartozó természetű vádat emelt. Kéri a bíróságot, hogy az orvosi titoktartás alól mentse fel Bokonics doktort és vegyen ki tőle vallomást.

Munteán Viktor dr. védő: azt kéri, hogy Gábor Ferenc főhadnagyot is hallgassák meg ebben az ügyben, amely különben véleménye szerint nem egyéb pletykánál. A bíróság helyt adott az ügyész kérelmének és elrendelte Bokonics doktor kihallgatását, de ennek idejére a nyilvánosságot kizárta. Ezután áttért a tanukihallgatások folytatására.

Lehetetlen követelés.

Beszólitották Neudenbach: Ödön egyéves önkéntes őrmestert, aki a fogoly tábor irodában dolgozott 1914. novemberétől kezdve.

Tárgyalást vezető: Mi volt az ön szerepe a táborban?

Tanu: 1914. november közepétől írnök voltam a tábor irodájában, amely a tegyintézet egyik irodahelyiségében volt. Együtt dolgoztam Banciu főfoggyárral, Reich, Schmidt és Hollósi őrmesterekkel. Az irodát Gábor főhad-

nagy vezette. Az én feladatomban az volt, hogy az internáltak levelezését cenzuráltam, és a különböző irodákból érkezett átiratokat intéztem el.

Tárgyalást vezető: Tudomása van arról, hogy egyizben a husátadánál bajok voltak?

Tanu: Tudom. A husát az iroda előtt álló mérlegen mérték le és egy alkalommal többen bejöttek az irodába és azt beszéltek, hogy igen nagy differencia van. Bejött Reich őrmester is, azt mondta nekem, hogy írjak egy jegyzőkönyvet arról, hogy a husát rosszul mérték le. Minthogy én nem voltam jelen a husátadásánál és lemérésénél, kijelentettem az őrmestereknek, hogy lehetetlent követel tőlem, mert én nyugadt lélekkel nem tudom leírni, hogy mi történt. Az őrmester azt mondta, hogy majd ő megadja az adatokat, ő behatóan ismeri az esetet és igen alhatatosan kért, hogy foglalmazzam meg a jegyzőkönyvet. Én azonban ezek után sem vállaltam az írást, mert ellenkezett a meggyőződéssel.

Tárgyalást vezető: A maga meggyőződése más volt? És honnan tudja, hogy a hiány nem a rossz lemérés következménye?

Tanu: Onnan tudtam, hogy bejött az irodába Banciu főfoggyár, akit én rendkívül lelkiismeretes és pontos embernek ismertem és magából kikelve, teljesen felindulva elmondta, hogy nagy hiány van a husnál és véleménye szerint „már megint a vállalkozónak fogják a pártját és biztos, hogy neki lesz igaza.” A mérleg jó — mondotta Banciu — én ott voltam a lemérésnél. A beszélgetésnél jelen volt Reich őrmester is és akkor azt jelentette ki, hogyha én nem akarom megírni, majd ő megírja a jegyzőkönyvet. Ez meg is történt és elvitte az írást az alezredes urhoz. Egy óra múlva visszajövet az alezredes ur kézírásával írt papírost mutatott, amelyet én lemásoltam. Mikor ez megtörtént, akkor bevitték aláírás céljából az alezredes urhoz.

Tárgyalást vezető: Ott az irodában egymás közt beszélgetve mondták: miért van hiány, vajjon azért, mert rossz a mérleg?

Tanu: Nem érdekldtem tovább a dolog iránt és nem emlékszem már arra, hogy mi mindent beszéltem. Én a magam részéről teljesen megbiztam abban, hogy Banciunak van igaza és meg voltam győződve arról, hogy szabálytalanság történt.

Tárgyalást vezető: Banciu kijelentését miként értelmezte?

Tanu: Az volt az impresszióm, hogy az alezredes ur pártolja a szállítót.

Tárgyalást vezető: Mit tud arról, hogy Lenkei nevű katona festményeket készített az alezredes urnak?

Tanu: Tudomásom van arról, hogy Lenkei aki előbb kulesár volt, majd az irodában dolgozott, egy külön szobát kapott, melyet műteremnek rendezett be és ott hivatalos órában belül is festett.

Az elitépelt memorandum.

Tárgyalást vezető: A táborban előfordult halálozásokról és a halotti bizonyítványokról tud-e valami felvilágosítást adni?

Tanu: Tisztán humanizmusból, hogy kelő időben figyelmeztessen majd az alezredes urat a helyzetre, statisztikai táblázatot készítettem.

Tárgyalást vezető: Mi volt Gábor főhadnagy dolga az irodában?

Tanu: A felügyelet. Utasítást adott a kulesároknak, a táborban lévő viszonyok keveset érdekelték és ha beszéltek előtte a bajokról, állandóan azt mondta: hogy mi közöm hozzá?

Tárgyalást vezető: Hát kinek volt köze hozzá?

Tanu: Azt hiszem Hegedüs alezredes urnak, aki minden reggel megjelent az irodában és tudomást vett a dolgokról.

Tárgyalást vezető: Mi történt Malies doktor volt internált és Gábor főhadnagy között?

Tanu: Mikor a táborban járvány ütötte le a fejét, Hegedüs alezredes ur hívatta Malies dr.-t és utasította, hogy tegyen előterjesztést a baj leküzdésére és írja le egy memorandumban a tábor egészségügyi viszonyait. Az orvos nagyon ki volt merülve és ezért Gábor főhadnagy ur nekem azt parancsolta, hogy a doktor dik-tandója után én írjam a memorandumot. Ez megtörtént és én átadtam a főhadnagy urnak, ki az asztalára tette. Néhány nap múlva megdöbbenéssel láttam, hogy a főhadnagy ur szét-tépte a memorandumot és az asztal alá dobta.

Ügyész: Jelen volt ön az irodában, amikor az internáltak oda bejöttek és az alezredes urral beszéltek?

Tanu: Igen. Intelligentis emberek jöttek be kérésekkel, amelyet előadtak az alezredes urnak, aki azonban energikusan elutasította őket. s közülök egyeseket hazaárulóknak és királygyilkosoknak nevezett.

Ügyész: Teljesíthetetlen kérésekkel jöttek?

Tanu: Nem. Legtöbb esetben papok voltak.

Radovics dr. (aki mint sértett van jelen): Kérem a bíróságot, intézzen aziránt kérdést a tanuhoz, vezetett-e tanu halálozási tabellákat?

Tanu: Csak privátim veztettem azokat, mert azt hittem, hogyha pontos kimutatást terjeszthetnek elő, akkor hamarabb lesz valami változás.

Hegedüs alezredes (a tanuhoz): Mondja meg, milyen indulattal viseltetem az állisztekkel szemben?

Tanu: Nagyon jó volt hozzájuk az alezredes ur.

Hegedüs alezredes: Ha ilyen volt a viszony köztünk, akkor miért nem jelentette maga nekem, hogy milyen állapotok vannak a táborban?

Tanu: Én akkor csak őrzető voltam és minthogy voltak nálam magasabb rangúak is, azt gondoltam, hogy nem az én dolgom a jelentéstétel.

Ügyész: Miért nem mutatta meg a halálozási statisztikát az alezredes urnak?

Tanu: Mert még nem volt teljesen befejezve.

A bíróság, miután megeskette a tanut, szünetet rendelt el, majd annak leteltével

Koch Dániel tanu kihallgatását

kezdte meg.

Mielőtt azonban a tanu vallomást tehetett volna, a katonai ügyész a következő kijelentést tette:

— A nagyzebeni katonai parancsnok parancsára a tanuként kihallgatandó Koch Dániel ellen a hadbíróóság eljárást indított és erről az eljárásról felvett jegyzőkönyvet kérem felolvastatni a tanu előtt és azt is kérem, hogy tekintettel a vádlott és a tanu közt fennálló viszonyra, a vádlott távolíttassék el a teremmből a kihallgatás idejére.

Tárgyalást vezető (A tanuhoz): Ön ellen bűnvádi eljárás van folyamatban?

Tanu: Nem tudom róla.

Tárgyalást vezető: Már Debrecenben kihallgatták, mint gyanúsítottat?

Tanu: Nem így történt, mint tanut idézték meg és hallgattak ki.

Tárgyalást vezető: Az itt fekvő jegyző-könyvből kitűnik, hogy magának megmondták, hogy mint gyanúsítottat hallgatják ki és figyelmeztették arra is, hogy vehet védőt. Azzal gyanúsítják, hogy a husmérés körüli szabálytalansággal a kincstárt megkárosította és kiakarta magát vonni a kórházi katonai szolgálat alól.

Tanu: Ezt tudom.

Tárgyalást vezető: Ezek után figyelmeztetem, hogy az igazat kell vallania, de mint-hogy gyanúsított is ebben az ügyben, joga van esetleg meg is tagadnia a vallomást, ha abból kára származnék. Egyes kérdésekre megtagadhatja a választ.

Tanu: Mindenre fogok válaszolni és nem kerem a vádlott eltávolítását.

Ügyész: Én újból megismélelem kérésemet.

Védő: Kérem a vád kérelmét elutasítani, minthogy a tanu maga kijelentette, hogy nem kívánja a vádlott eltávolítását és a védelemnek is érdeke, hogy a vádlott a vallomás idején jelen lehessen.

A bíróság rövid tanácskozás után elutasította az ügyész előterjesztését.

Tárgyalást vezető (tanuhoz): Mondja el mindazt, amit a husszállításról tud.

Hol tűnt el a hus?

Tanu: Én a katonai kincstárral szerződéses viszonyban nem voltam, hanem a bátyám vállalta a husszállítást. A szerződést még bőve idején kötötte a kincstárral, de csak abban az esetben tudott szállítani, ha megbizottja volt a várban, ahol a mészárszékekben a huskimérés történt és ez a megbizott reggelenkint a hus elosztásánál és kimérésénél átveszi a különböző csapattektől és intézetektől odaküldött altisztektől a husigazolványi jegyeket. Így jöttem én a hus kiosztáshoz. Egyéb dolgom a husszállításnál nem volt.

A hus kimérést a várbeli mészárszékekben a Fleischreiszinél már harmincöt év óta alkalmazott polgári mészáros végezte. Azt lemérte a mészárszékekben lévő mérlegen, átadta a csapat által küldött altisztnak, aki egy elismervényt adott arról, hogy a hus, ugy-súly, mint minőség tekintetében kifogástalannak találta és ezt a saját aláírásával bizonyította. Miután ez megtörtént, csak azután engedtem elvinni a húst a székbe. A szerződés értelmében a mészárszék volt az átvételi hely és én azért nem vállalhatok felelősséget, hogy az egész város területén szörványosan elhelyezett csapatokhoz — sokszor öt-hat kilométeres uton — elvitt hussal utközben mi történt. Én nem tudhatom, hogy abból nem vettek-e el, annál kevésbé, mert tudomásom szerint az internáltak táborában voltak olyanok is, akik nyersen is megették a húst. A kiszolgálás pontosságáról fővilágosítást adhat a nagytekintetű hadbírósnak *Milhotter* őrnagy ur, a helyőrségi élelmezési gazdálkodás parancsnoka, aki minden nap jelen volt a mészárszékekben a hus kimérésénél.

Keresztüzbén.

Tárgyalást vezető: Hogy jött ön a mészárszékbe és a várba?

Tanu: A temesvári katonai parancsnokság parancsa alapján én a villamos világitást veztettem be és a munkákat a saját embereimmel, akit én fizettem, végeztettem és ellenőriztem. Reggel nyolc órakor kezdődött ez a munka és a hajnali óráktól nyolc óráig terjedő időre vállalkoztam arra, hogy a huskiosztást a mészárszékekben ellenőrizem.

Tárgyalást vezető: Ellenőrizte azt is, hogy a mérlegen a megfelelő súlyban mérték-e a húst?

Tanu: Nem. Ott volt a csapat részéről küldött altiszt, annak volt a kötelessége, hogy a mérlegelést ellenőrizze.

Tárgyalást vezető: Hegedüs alezredes urtól kapott megbízást, vagy tudott ő arról, hogy maga a mészárszékben van?

Tanu: Nem.

Tárgyalást vezető: Mit tud arról, hogy az internált tábor részére szállított, ezer kilogramm husból egy alkalommal százhatvan kilogramm hiányzott?

Tanu: Nem voltam ott a lemérésnél.

— Milyen mérleg volt az, amelyen utána mérték ezt a húst?

— Katonai mérleg. Mikor a hiányról délbén, hazamenet ebédre, a bátyámtól, akit a délelőtti folyamán telefonon értesítettek, értesültem, másnap urasítottam a mészárszékben dolgozó mészáros, hogy bőven mérje a húst.

— Az alezredes ur nem vont a hiányért felelősségre?

— Nem. Mint említettem, másnap utasítottam a mészáros, hogy bőven mérjen és ezért negyven kilóval többet adott a kelletténél és nona majdnem fél métermázsával több húst vittek el a székbe, az átvétel után azt jelentették, hogy ismét hiányzik a husból. Ezek után tisztában voltam, hogy az uton tűnhetik el a hus, vagy pedig a mérleg rossz. Mikor ez újabb hiányról jelentést tettek nekem, elmentem magam a fegyházhoz és ott találtam a mérleget. Hegedüs alezredes ur is ott volt és figyelmeztetett a hiányra, amire én azt válaszoltam, hogy nálam a mészárszékekben nem történhetik hiányos kiszolgálás, de bátyám üzleti reputációja érdekében kérem a legszigorubb vizsgálat elrendelését. Kijelentettem azt a meggyőződésemet is, hogy csak a mérleg hibájából történhetett ez a kellemetlenség és kértem, hogy kipróbálhassam a mérleget. Rátettem egy tíz kilogrammos súlyt és ez csak kilenc kiló és husz dekát mutatott. Az alezredes uron kívül Gábor főhadnagy ur, Reich őrmester és nyolc-tíz altiszt álltak ott a próbánál. Mindnyájan látták, hogy a mérleg rossz és én arra kértem az alezredes urat, hogy erről a körülményről vétessen fel hivatalos jegyzőkönyvet és ennek másolatát juttassa el a bátyámhoz. Többet én erről az ügyről nem tudok.

Tárgyalást vezető: Milyen volt a hus?

Tanu: Minthogy a fegyházba szállított hus csak kis töredéke volt a mindennap kiszolgáltattott mennyiségnek, hivatkoznom kell a számtalan századparancsnok által adott elismerésre és bizonyítványra, amelyek az iratokhoz mellékelten a bíróság előtt fekszenek. Kérem *Lachmann* százados urat is megkérdezni, hogy meg volt-e elégedve a husszállítással.

Tárgyalást vezető: Arra válaszoljon, hogy az internáltak táborába nem szállítottak-e sok belső részt, lépet és májat?

Tanu: Egy grammal se többet, mint amennyi a szerződésben meg volt állapítva.

Ügyész: Ugyanaznap volt a próba, mikor a hiányt megállapították?

Tanu: Nem, csak másnap.

Ügyész: Ha az ön által eszközölt próbánál csak 80 deka hiányzott a tíz kilóból, hogy lehet az, hogy az ezer kilogramm husból már 160 kilogramm hiányzott, holott csak nyolcvannak szabad lett volna hiányoznia.

Tanu: Ezt nem tudom.

A Hegedüs kórház alapítása.

Ügyész: Önnek mozgókép színháza van Aradon. Igaz-e, hogy a lefénképezett internált tábor ott bemutatották? És mi történt az előadás jóvedelmével?

Tanu: Igen bemutatottuk, de ennek az előadásnak nem volt jóvedelme mert az előadás

produkció másfél percig tartott, ez nem volt önálló külön előadás. A képeket én vettem egy papirkereskedésben, ahol egy kirakathán voltak láthatók.

Ügyész: Mit tud a Hegedüs kórházról?

Tanu: Egy kávéházi beszélgetés alkalmával *Wolff Jenő* főhadnagy és *Deutsch Izsó* dr. felvetették azt az eszmét, hogy a várban kórházat kellene létesíteni az alezredes ur felesége nevére és arra kérték *Pálmay Lajos* dr. aradi közjegyzőt, hogy indítson gyűjtést e célra. Tudomásom szerint az összes takarékpénztárak és igen sok előkelő polgár járult hozzá a gyűjtéshez. Én magam száz koronát adtam és egy villanyvezetéket meghosszabbítottam a kórházban. A kiadásom százötven-kétszáz korona lehetett.

Védő: Szokás volt-e, hogy a mészárszékben az altisztek által jól átvett húst újra utána mérték?

Tanu: A századoknál próbaképpen megszokták mérni, de hogy a fegyházban mérték meg, azt nem tudom.

Védő: Milyen aradi kórházakat rendezett ön be?

Tanu: A vasipari kórházat, ami hétszáz koronába került. A várbeli lünettekben a magam költségére villamos szellőztető készüléket szereltem fel. A kórházberendezést bátyámmal együtt eszközöltem, amit vagyoni helyzetünk megengedett.

John tábornok: Mikor pótolták az internált táborba küldött husnál tapasztalt hiányt?

Tanu: Azonnal, még aznap.

John tábornok: Miért adatott másnap negyven kilóval többet?

Tanu: Mert tisztázni akartam végre ezt az ügyet. Megakartam győződni arról, hogy hol van a hiba.

Tárgyalást vezető: Tudja-e, hogy az alezredes ur a bátyjánál vásárolt húst?

Tanu: Tudom, havonta nyolc-kilenc korona értékűt. De itt a várbeli mészárszékben.

John tábornok: Mások is vásároltak ott?

Tanu: Igen, vásároltak tiszt urak, akik hatvan krajcárért kapták a hus kilóját.

Radovics dr. kioktat?

Radovics doktor: Azt kérem a hadbíró-ságtól, hogy kérdezze meg a tanutól, hogy miért nem járt unif ormisban, mikor katonai szolgálatot teljesített.

Tárgyalást vezető: Ismeri a hadnagy urat?

Védő: Tiltakozom Radovics doktor kérdése ellen.

Tárgyalást vezető: A bíróság megengedi a kérdést, feleljen arra, ismeri-e a hadnagy urat?

Tanu: (Emelkedett hangon, Radovics doktorra mutatva.) Majd megmondom, hogyan ismerem a hadnagy urat! Ugy ismerem, hogy három nappal ezelőtt a folyosón négy vagy öt altiszt füle hallatára, akik közt én is ott voltam és volt közöttünk egy olyan is, aki szerbül tudott, kioktatta a tanukat, hogy mit valljanak.

Radovics doktor: Kérem a hadbíró-ságot, hogy részesítsen engem védelemben eme gyanúsítás ellen.

Védő: Ezek után újból tiltakoznom kell az ellen, hogy a már említett kérdést intézhesse a tanuhoz.

Tárgyalást vezető: Megengedem a kérdést.

Tanu: Azért jártam civil ruhában, mert erre engedelmem volt és akkor a várban az én testalkatomra megfelelő ruhát nem lehetett kapni.

Védő: Visszatérve az előbbi kijelentésére megkérdelem, ki volt talán aki hallotta, hogy

Radovics doktor kiiktatta a tanukat. Ezt a kérdést fel kell tennem, mert nagyon fontos annak jellemzése, hogy Radovics doktor milyen szerepet játszik ebben a perben.

Ügyész: Tiltakozom a kérdés feltevése ellen, mert a vád szempontjából teljesen mellékes a dolog tisztázása. Azonban bejelentem, hogy tartom magamnak azt a jogot, hogy Koch ellen rágalmaszást vádját emeljem, mert itt a bíróság előtt megrágalmazta Radovics doktort.

Tárgyalást vezető: (A tanuhoz.) Mondja meg, hogy mit akart mondani azzal a kijelentésével, hogy Radovics doktor kiiktatta a tanukat.

Tanu: Hozzám azt a kérdést intézték, hogy ismerem-e Radovics doktort. Erre azt válaszoltam, hogy igen, mert három nap előtt láttam, hogy a tanukat kiiktatta.

Mint hogy Koch tanu magyarul vallott, a tolnács fordítása körül egy kis vita keletkezett. Kiiktatni németül azt jelenti, „belehren” és azért a tárgyalást vezető azt a kérdést intézte a tanuhoz, vajjon úgy érti-e ezt a kifejezést, hogy Radovics doktor megmondotta a tanuknak, hogy milyen vallomást tegyenek.

Tanu: Nem így értettem, hanem arra oktatták ki, hogy miként viselkedjenek a bíróság előtt.

Tárgyalást vezető: Tehát nem arra tanította, hogy mit mondjanak?

Tanu: Nem.

Ezzel Koch kihallgatása befejeződött és a bíróság elrendelte Gábor Ferenc főhadnagy kihallgatását.

A főhadnagy belépett a tárgyalóterembe, azonban a katonaiügyész kérésére a bíróság eltávolította. Miután ez megtörtént, Braun doktor ügyész a következő kijelentést tette:

— Kérnem kell, hogy a vádlottat Gábor főhadnagy kihallgatása idejére a bíróság a teremből távolítsa el. Teszem ezt azért, mert a tanu vallomását befolyásolhatná a vádlott jelenléte. A főhadnagy ur alantása volt a vádlottnak, másrészt pedig az iratokból kitűnik, hogy azzal gyanúsítható, mintha hamisan vallott volna ebben az ügyben a vizsgálat folyamán. Végül pedig, mint ismeretes, Darifakicsot, egy volt internáltat, rá akarta bírni arra, hogy kedvezően valljon a vádlott javára.

Védő: Tiltakozom az ellen, hogy a bíróság az ügyész kérelmének helyt adjon. Elsősorban is a tanu kellene meghallgatni az iránt, ohajtja a vádlott eltávolítását ez időre.

A hamis tanuzás gyanuját sem lehet felvetni, mert a katonai bünvádi perrendtartás értelmében a tanuak jogában áll, indokolt esetekben, a vizsgálat során vallomását megváltoztatni és a főhadnagy ur indokoltan mondott eltérőt másodszori kihallgatása alkalmából. Hogy mennyire alaptalan volt az a vád, mintha ő Darifakicsot hamis tanuzásra akarta volna rábírni, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy ez az ügy megszűnt.

Ügyész: Kéri előterjesztését fogadja el a bíróság, mert nem állanak meg a védő érvei. Gábor főhadnagy ur vallomását csak egy év múlva változtatta meg és akkor is azzal az esetleg büntetést maga után vonó kijelentéssel, hogy őt első vallomása alkalmával a vizsgálóbíró presszionálta.

A bíróság tanácskozás után úgy határozott, hogy az ügyész indítványait elfogadja és pedig abból az indokból, mert Gábor direkt alantása volt a vádlottnak és megtörténhetik, hogy a vallomás folyamán olyan helyzetbe kerül, hogy felettesse ellen kell vallania.

A bíróság felszólítására Hegedűs alezredes elmagyarázza a tárgyalótérmet.

Miután a bíróság a főhadnagy személyi adatait jegyzőkönyvbe vétette, ez a következő kijelentést tette:

— Nagytekinetű hadbíró! Egy alázatos kérésom volna. Engem nem feszélyez sem Hegedűs alezredes urnak, de Radovics és Bokonics uraknak jelenléte sem. Azonban kérem kell az ügy érdekében, hogy ez utóbbiak ne lehessenek jelen vallomásom idején, mert — és ez nem akar gyanúsítás lenni — attól lehet tartani, hogy *vallomásom után a még kihallgatásra kerülő tanukat betolvásolhatnák.*

Ügyész: Tiltakozom a kérelem teljesítése ellen, már csak azért is, mert ez törvényellenes.

Gábor főhadnagy: Meg kell ismételnem alázatos kérésomet, mert magasabb katonai szempontokból kell Radovics és Bokonics urak kizárását kérem. *En vallomásomban nem a tisztí kardbortot viselő Radovics vagy Bokonics dr.-t óhajtom aposztrofálni, hanem az internált Radovicsot és Bokonicsot és mindenféle kollízió elkerülése céljából szükségesnek tartom távollétüket.*

A bíróság a kérelmet nem teljesítette, hanem zárt tárgyalást rendelt el a főhadnagy vallomásának idejére, amely este fél kilenc óráig tartott.

Tisza István gróf felszólítása az ellenzékhez.

— Szólat tudósítok telefonjelentése. —

A képviselőház mai ülése előtt a folyosón azt beszéltek, hogy Tisza István gróf az ülésen fel fog szólalni. Szász Károly három óra után nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy Bánffy Miklós gróf összeférhetetlenségi ügyéből kifolyólag mandátumáról lemondott és felhatalmazást kért, hogy a megüresedett kolozsvári második kerületben megtegye a szükséges intézkedéseket a választás előkészítésére. Ezután Balogh Jenő igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a hírlapok kauciójának ügyében, melyben a *letizedes határídejet két évvel kitolják.*

Utána Sándor János belügyminiszter szólt fel. Gedeon Aladár és Pallavicini őrgrof felszólalásaival foglalkozik. Hivatalos aktákból kimutatja, hogy azoknak a vádakkal, amelyeket a főispánok ügyével kapcsolatban említettek, nincsen semmi alapjuk. Kijelenti, hogy a vizsgálat lefolytatásával Hajos Béla miniszteri tanácsos volt megbízva. Pallavicini György őrgroftal írásban és szóban is közölte a vizsgálat eredményét. Az ügyek különben még vizsgálat alatt vannak és még több adattal fog majd szolgálni. Nem helyesli, hogy konkrét adatok nélkül tették a szónokok szavá az ügyet. Kijelenti, hogy a közigazgatás becsülettel szolgálja munkáját és pusztán vádaskodásra nem lehet elítélni senkit. A főispánokat alaptalanul vádolták meg és ez ellen tiltakoznia kell. A főispánok fokozottabb foglalkoztatására vonatkozólag kijelenti, hogy a háború alatt minden tisztviselő fokozottabb mértékben kell hogy igénybe vétessék. Tiltakozik az ellen is, hogy a fokozottabb foglalkoztatást a kormány korlátozásokra használná fel.

Ezután Gedeon Aladár személyes megtámadtatás címén szólal fel és beszédében kifejti, hogy a főispánok legtöbb munkáját a felmentések adták, holott a katonaiügyek nem is tartoznak a főispánok hatáskörébe. Tudja, hogy a gömörmezei főispán nem érdektelenül, hanem anyagi érdekből intézett igen sok ügyet. Ez a vád hivatalból üldözendő és kijelenti, hogy ebben az irányban majd támogatni fogja a vizsgálatot.

Ezután áttértek a kivételes hatalomról szóló miniszterelnöki jelentés tárgyalására. Ehhez Cseme István szólal fel elsőnek.

Utána Darányi Ignác beszélt. A népelelmezés nehézségeit és hiányosságait tette zová. Kijelenti, hogy az osztrák iparcikkeknek

megfelelő kontingensben való szállításánál főleg arra kell törekedni, hogy az ipari termelés költségei és a mezőgazdasági termelés költségei között arány legyen. A gabonaárak emelését sürgeti. Hevesen támadja a központokat, amelyek mögött erős kotériák állnak.

Rakovszky István közbekiált: *Itt is szükség volna egy forradalomra!*

Darányi Ignác a gabonaárak emelésénél követeli, hogy a liszt és kenyérárakat ne emeljék. A malomknál is kell rekvirálni, mint a gazdáknál. Követeli, hogy ne csak a kis árdragítók ellen lépjenek fel szigorral, hanem az üzérkedő nagybankok ellen is és azokat is büntessék meg.

Rakovszky István közbekiált: — Hol vagy te erős kéz? Ami itt történik, az népnuzás!

Darányi Ignác beszédében ezután az ipari cikkek maximálását követeli és kijelenti, hogy ezt csak azért nem maximálták eddig, mert a nagytoke érdekeit szolgálta.

Rakovszky István: Mindent csak a bankoknak: ez Pétervárra fog vezetni!

Darányi Ignác rámutat ezután az orosz eseményekre, amelyek megmutatták, hogy a háború alatt is számolni kell a nép hangulatával. Ezt tükrözti vissza Bethmann-Hollweg legutóbbi beszéde is. Nálunk is számolni kell a többségnek azzal, hogy háború van és háború idején szükség van az összes erők koncentrációjára. Pártok és személyi tekintet nélkül minden erőtt ott kell alkalmazni, ahol arra szükség van.

Darányi után Borcsay Abrahám beszélt, mezőgazdasági diktatura föllállítását sürgette. A jelentést nem veszi tudomásul. Az elnök a vitát félbeszakítja és javasolja, hogy holnap folytassák.

Tisza István gróf miniszterelnök szólt fel ezután. A vita — mondotta a miniszterelnök, — oly hosszúra nyult, hogy ez már a parlament tekintélyét veszélyezteti. A ellenzék vezérei felszólalásaikban a tárgyat minden tekintetben kimerítették. Négy ízben tárgyaltak már ugyanezt, ügyvéli, mérlegelni kellene, hogy a vitát fejezzék már be.

Palugyay Mór: Csak a vezéreknek szabad beszélni?

Fető Sándor: Mit csinálnak azok, akiknek nincsenek vezérek?

Tisza István gróf: Közbeszólásokkal a kérdést nem lehet elintézni.

Platthy György: De beszédekkel sem!

Tisza István gróf: En is tudom, éppen erre akartam rámutatni. Nem illik...

Platthy György: Maga nem illik ide, adjon választófogot!

Tisza István gróf: Nem illik, hogy ez a vita, amikor a tettek ideje van, a végtelenbe nyuljék. Ez nem lehet az ellenzéknek sem célja, eredménye nincsen. *Felhivom az ellenzékot, hogy a vitát fejezze be, különben kénytelen volnek megfontolni, hogy a kérdést levegyük a napirendről.*

Andrássy Gyula gróf: Helyteleníti a miniszterelnök tendenciáját. A vitában mélyen megfontolt és szakszerű felszólalások hangoztak el. Miután költségvetési vita nincs, az ellenzék csak ily módon fejezheti ki mélyeséges bizalmatlanságát a kormány iránt.

Apponyi Albert gróf: Tiltakozik az ellen, hogy vezérek és képviselők között különbséget tegyenek. Kéri a miniszterelnököt, hogy álljon el szándékától.

Károlyi Mihály gróf: A Ház döntően fejezte ki bizalmatlanságát a kormánnyal szemben. Követeli a vita folytatását.

Sztranyovszky Sándor (munkapárti): Csatlakozik az elnök napirendi javaslatához. A Ház a javaslatot el fogadja. Legközelebbi ülés holnap.

Briand helyzete tarthatatlan. Gentből jelentik: A francia minisztertanácsot összehívták, hogy *Liautev* hadügyminiszter lemondása által teremtett új helyzetről tanácskozzanak. Briand miniszterelnök, akinek helyzete már tarthatatlan, az ellenzékot azzal akarja leszerezni és a maga számára megnyerni, hogy a hadügyi és más miniszteri tárcát felkínálta pártvezéreinek.

LEGUJABB.

Heggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Oroszország a végső győzelemig folytatja a háborút.

A Pester Lloydnak jelentik Kopenhágából: Az az itteni vélemény, hogy az Oroszországból elmaradt hírek arra mutatnak, hogy nyugalom uralkodik, jól értesült körökben nem talál megerősítésre. Bizonyos, hogy március 1. óta, a zavargások kezdete óta, amikor a kormány az utolsó hivatalos jelentést adta ki, a határon át egyetlen távirat sem érkezett. Az itteni Kook-iroda, amely állandó összeköttetést tart fenn az orosz irodákkal, három hét óta nem kapott Oroszországból táviratot.

A Pester Lloydnak jelentik Stockholmból: Péttervári hírek szerint Miljukov, az új külügyminiszter kijelentette, hogy Oroszország a háborút a végső győzelemig folytatni fogja.

Moszkvából jelentik: A forradalmi pártok, mielőtt a péttervári eseményekről tudtak volna, a következő határozatokat hozták:

1. Megállapítatik, hogy a háborút két fronton külön kell vinni. Egy rész ellenség ellen kifelé és Oroszország belsejében egy rendkívül bátor ellenséggel szemben.

2. Szükséges megállapítani, hogy a háborút nem nyerjük meg, mert a belső válság fontosabb, mint a külső ellenséggel való harc.

3. Kijelentetik, hogy a győzelemnek a belső ellenség, az orosz kormány ellen az orosz népek azt a jogot kell adnia, hogy kormányzatát maga vegye kezébe.

4. Hogy a harc az egész Oroszországban könnyebben legyen keresztül vihető, tíz személyből álló diktatúrát kell kinevezni, akik mellé beosztandó Lvov herceg, Gutzkow és Kerenszky, дума képviselők.

5. A népjogokért való harcot a hadsereg centralizációjának megfelelő elvei szerint kell keresztül vinni.

6. Moszkva város képviselőjének, Gutzkownak kötelessége a népjogokért harcolni, miután ő a nép és a hadügyminiszter bizalmát élvezi.

7. A népjogokért való harc eszközeinek békejellegűnek kell lenni.

8. Azokat a személyeket, akik a nép mellé allanak, szervezni kell és azokat, akik a nép ellenségei, külön listába kell felvenni és ezeket felelősségre kell majd vonni, miután az orosz államnak ellenségei.

9. A sajtót a végrehajtó-bizottság rendelkezésére kell bocsájtani.

Berlin. Kétséget kizárólag megállapítják, hogy az orosz forradalmat két egymástól teljesen különálló párt szította. Az egyik az úgynevezett blockpárt, melyet Rodzianko és Gutzkow vezetnek, angol vizeken mozog és nagyjára angol pénzzel dolgozik. Buchanan irányítja őket és Gayem és Protopopow megbuktatásán ezek dolgoztak, mert ez a két államférfi az angol befolyásnak nyílt ellensége volt, ezért békeürekvésekkel vádolták.

A másik a munkáspárt, amely a dumában alig van képviselve, ezek kizárólag az élelmiszerhiány miatt csinálták a forradalmat és a béke mellett szántak sikerre. Kedden még a két párt külön-külön operált. A vezetőknek ma már alig van befolyásuk a fellázadt népre. Péttervárról igen bizonytalan hírek érkeznek, melyek szerint a végrehajtó bizottság 12 tagja között nagy egyenetlenség uralkodik. Azt hiszik, a munkásságnak sikerülni fog a bizottságot széttöbbitani.

Berlin. Stockholmi hírek szerint a forradalomhoz elsőnek a posta és távirat minisztere csatlakozott és csak Buchanannak és a francia nagykövetnek táviratait engedte a posta át.

Stockholmi orosz körök meg vannak győződve róla, hogy a hatalom Oroszországban nem sokáig fog a forradalmi bizottság kezében maradni, hanem Nikolaj Nikolajevics magához ragadja.

Hegedüs Loránt

összeférhetetlensége.

Szterényi József kijárása. — A zsüri dönt az inkompatibilitásról. —

Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az összeférhetetlenségi bizottság ma délután Khuen-Hederváry Károly gróf elnökleletében ülést tartott, amelyen Hegedüs Loránt és Szterényi József képviselők összeférhetetlenségi ügyét tárgyalták.

A bizottság először Hegedüs Loránt ügyével foglalkozott. Persián Adám hírlapíró ismét felvetette a bizottság előtt azt a kérdést: vajon a bizottság az összeférhetetlenségi bejelentést tovább ügyfélnek tekinti-e vagy nem? Azután megismételte azt az állítását, hogy Hegedüs Loránt nézve fenntorog az összeférhetetlenségi tekintettel arra, hogy a Magyar Kereskedelmi Bank 32 évre szavatosságot vállal a cserineki uradalomért és így közvetve összeköttetést tart fenn az állammal.

Kostyal Miklós ismertette ezután a földművelésügyi miniszter átiratát, amely szerint a Magyar Kereskedelmi Bank szavatossága 1902. év végén megszűnt.

Ezután Hegedüs Lorántot hallgatta meg a bizottság. Hegedüs kifejtette, hogy a Magyar Kereskedelmi Bank az üzletben csakis mint kölcsönadó szerepelt s neki az üzlet megkötéséhez soha semmiéle köze nem volt; annyival kevésbé, mert ő már csak az üzlet peritkruálása után lépett be az igazgatóság tagjai közé.

A bizottság zárt ülésre vonult vissza, a mely után kihirdette határozatát. Eszerint az előkészítő eljárást bejeleztetnek nyilvánították és az ügyet döntés céljából átteszik az összeférhetetlenségi zsüri elé. Megállapította a bizottság azt is, hogy a Magyar Kereskedelmi

Bank mint szavatós irta alá a szerződést, míg abban az ügyben, hogy az állam és a bank között előállott-e ebből olyan jogviszony, mely Hegedüs Lorántra nézve összeférhetetlenséget jelentene: nem határozott, mert ezt majd a zsüri fogja megállapítani. Persián Adám kérdésével, hogy az összeférhetetlenséget bejelentő ügyfél-e, vagy sem, jelenleg szintén nem foglalkozott, ezt egy legközelebb tartandó ülésén fogja eldönteni.

Ezután Szterényi József összeférhetetlenségét tárgyalták. Szterényi József tudvalevőleg önmaga ellen tett bejelentést, miután ő is szerepelt azon a listán, amelyet Tisza István gróf miniszterelnök a képviselőház egyik ülésén felolvasott s amelyet a hadügyminiszter adott át a miniszterelnöknek. Hegedüs Kálmán előadó ismertette a hadügyminiszter átiratát, a mely szerint Szterényi József senkinek az érdekében soha közbenjáról nem jelentkezett a miniszteriumban. Hogy mégis a kijáró képviselők listájára került a neve, annak az lehet az oka, hogy amint Szterényi maga is bevalotta, ajánló sorokat írt a magyar ipar védelmének ügyében akkor, midőn Rechnitz Béla, a Tauril gummigyár igazgatót az illetékes körök figyelmébe ajánlotta.

A bizottság ezután zárt ülésre vonult vissza, melynek végzetével kihirdette azt a határozatát, hogy Rechnitz Béla igazgatót tanuként fogja megidézni és kihallgatni.

VAROS ES MEGYE.

Lókorház Aradon. A katonai állomásparancsnokság Aradon lókorházat akar berendezni 1000 lóra. Megszüntetik a békéscsabai és makói lókorházakat és az összes beteg és sebesült lovakat ide fogják koncentrálni. Az állomásparancsnokság a lókorház mellett a városi tanácstól megfelelő terület átengedését

kérte és pedig azt a területet, amely most a közös huszároknak szolgál lovaglótérül. A város szabályozó bizottság ma délutáni ülésében elhatározta, hogy a terület átengedésére fog a tanácsnak javaslatot tenni. Lovaglótérül pedig a barakok mögött elterülő 6 hold városi földkelekből engednek át, az eddigi bérek mellett. Továbbá foglalkozott a város szabályozó bizottság a Félkerék-utcaszabályozásával és a Gizella-téri telkek rendezésével. A telektulajdonos az utcanyitáshoz szükséges területet díjmentesen bocsátja rendelkezésre, ha a város 150 méteres kerítést készített neki, ami 1800 koronába kerül. A bizottság elhatározta, hogy az ajánlat elfogadása iránt tesz a tanácsnak javaslatot.

H I R E K.

Oroszország új cárja és kormánya.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Az új cár 1909. június 30-án született. Gyermekkorától beteges volt és annál nagyobb gondot okozott szüleinek, miután ismételt merényletet követtek el a cárevics ellen. Ez az oka annak, hogy Rasputin-féle alakok az orosz cári udvarban nagy befolyásra tettek szert. 1909-ben a forradalmi bizottság a kis trónörökösöt halálra ítélte és nemsokára arról beszéltek, hogy megszöktették. Ebben az időben Rasputin nagy szerepet játszott.

Az új miniszterelnök Lvov herceg, a progresszista párt tagja, Moszkva város kiváló politikusa közé tartozik. Részt vett az 1905-ben letolyt forradalomban. A forradalom után Moszkva város polgármesterévé választották, de a kormány megtagadta akkor megerősítését. 1909-ben azt követelte, hogy Oroszország csatlakozzon a nyugati államokban tartózkodó szlávokhoz.

Miljukov az új külügyminiszter, a kadetpárt vezére. Polgári hivatala: egyetemi tanár és mint ilyen a szóhíai egyetemen működött hosszabb ideig. Miljukov nagy angol barát, különösen azóta, mióta egyetlen fia hősi halált halt.

Kerenszky, aki igazságügyminiszter lett a munkáspárt vezére. 1905. év októberében követelte a dumától, hogy szólítsa fel a népet a forradalomra. Ez év elején a négyesszövetség békelépését nagy bölcsesség aktusának nevezte, mert ezzel a központi hatalmak felelősségét a további vérontásért az ententera hárítja.

Az új közlekedésügyi miniszter Ukrosov eleinte a kadetpárthoz tartozott, de innen 1915. augusztusában kilépett. A дума alelnöke volt.

Ugyancsak alelnöke volt a dumának Konowálow kereskedelemügyi miniszter, aki csak néhány hét előtt mondott le, miután a дума egyik képviselőjét kizárta.

Manuelov az új közoktatásügyi miniszter nagy feltűnést keltett Moszkva város tanácsának egyik ülésén 1916-ban, amikor beszédében kijelentette, hogy Oroszország nem képes tovább a háború költségeit viselni. Rektora volt a moszkvai egyetemnek és politikai magatartása miatt állásától elmozdították. Az egyetem tanári kara szolidáris volt a rektorral és szintén megvált állásától. Gutzkow az új hadügyminiszter tíz év előtt a дума alelnöke volt és ő alapította meg az oktobrista pártot. Gutzkow Miljukovval régóta politikai ellenséges viszonyban áll.

Az új pénzügyminiszter Tarasosenko kievieképviselő, többszörös milliommos és egyik ismert cukormagnás.

Főpapok, tábornokok letartóztatása.

(Részletek az orosz forradalomból.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Stockholm. A дума által kiküldött bizottság névsora: Rodzianko дума-elnök, Ceidze szociáldemokrata, Kerensky munkáspárti, Miljukov kadettpárti, Engelhardt oktobrista, Konovalow kapettpárti, Karaulow kozáktiszt, Dimitriukow és Bresewsky дума titkárok. Schidlowsky oktobrista, Nehteschaow kadettpárti, Lwow herceg mérsékelt oktobrista és Sulbil nacionalista.

Amsterdam. A Times március 14-éről jelenti: 8 órakor a tengerészeti miniszterium megadta magát. A pétervári prefektust, az első kamara elnökét, Szibéria érsekét és Stürmert letartóztatták és a дума épületébe zárták. Amikor az angol és a francia nagykövét a külügyminiszteriumba ment, a téli palota előtt felismerték és zajosan üdvözölték őket. A tüzeket eloltították, a posta és táviró forgalom ideiglenesen helyreállt. Március 15-éről: Fredericz grófnak az udvari miniszternek lakását kifosztották, a házat felgyújtották. A benne lévőket kimentették, de a gróf leányát az itas tömeg bántalmazta. A bíróalmi tanács 22 tagja, köztük Guckov és Trubeckoi herceg, tegnap táviratot intézett a cárhoz, amelyben kifejtették, hogy a népet a végső kétségbeesés vitte a kormány elleni ostromra. A régi kormány megtartása a törvény és a jog teljes bukását és a dinasztia vereségét jelentette volna. Kérték a parlament összehívását és oly miniszterek kinevezését, kik a parlament bizalmát bírják és a dumával teljes egyetértésben kormányoznak.

A Reuter-ügynökség jelenti: Az új igazságügyminiszter a politikai vétségeikért elíteltöknek általános amnesztiát bocsátott ki. Kirilow belügyminiszter segédjét, Szuchomlinov volt hadügyminisztert letartóztatták. Rodzianko beszédet mondott a дума előtt fölvonult csapatoknak és hangsúlyozta, hogy a nép és a hadsereg egységessége biztosítja a végső győzelmet. Mikor a katonák megtudták, hogy Szuchomlinovot a dumában őrzik, követelték kiszolgáltatását, hogy bosszút állhassanak rajta. Nehezen sikerült őket megnyugtítani azzal, hogy Szuchomlinovot rangjától és rendjeleitől megfosztották, letépték vállójait. A Carskojeseloi palotaőrség csatlakozott az új kormányhoz.

A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: A nyugalom gyorsan helyreállt. Sok tetőt és padlást a régi kormány hívei tartanak meg-

szállva, kik a kormány visszatérését remélik. A csapatok és a lakosság lövöldöznek rájuk. A végrehajtó bizottság parancsára katonák kuttatták át a padlásokat és minden gyanús személyt eltávolították.

Pétervár. Reuter jelentés: Hétfőre virradó éjjel a дума titkos ülést tartott. Hétfőn a gárdapred csatlakozott a forradalmárokhöz. A tüzérség főhadiszállását elfoglalták, a parancsnokot megölték. Elfoglalták a Péter Pál erődöt, a togházat kiűrtették. Rodzianko Alexejev vezérkari főnököt felhívta, hogy sürgősen használja fel befolyását a cárnál a дума összehívására. Később zendülő csapatok jöttek a дума elé. Rodzianko pártvezér új kormány felállítását határozta el. A дума őrségét zendülőkkel váltották fel. A minisztereknél házkutatást tartottak. Galitzin hétfőn hajnalban telefonon lemondott állásáról, mégis elfogták, valamint a többi minisztert is. A Kirosti téglyházat a forradalmárok elfoglalták és szabadon bocsátották a politikai toglyokat, vizsgálati fogságban levőket, továbbá a nőket. A titkos rendőrség-hivatalát elpusztították. Az aktákat, melyek politikai szervezetekre és személyekre vonatkoztak, elégették. Pétervár összes csapatai a nép pártjára állottak. Kronstadti csapatok Pétervárra jöttek, de nem sok tiszt volt velük. A rendőrhivatalokat felgyújtották, elpusztították, hogy bosszút álljanak a rendőrségen, amely a háztetőkről géppuskákkal lőtt és kézigranátokat dobált a népre. Kopenhágai jelentés szerint a Kazán székesegyházba is belőttek. A дума tagok autón bejárták az utcákat, beszédet mondtak és felolvasták a végrehajtó bizottság proklamációit. Az összes utcák egyvörös tömeggel voltak tele, az asszonyok és gyermekek revolverekkel voltak fellegyerezve és énekelve törtek utat.

Stockholm. Hétfőre virradóra a forradalmi párt és a szélső jobb párt, Protopopov pártja között meg volt az első összeütközés. A szélső jobb párt klubját körültogták és ekkor volt az összeütközés, melynek során két дума tagnak sikerült csak elmenekülni. Chabalov tábornok hétfőn reggel elutazott Pétervárról a főhadiszállásra és ezzel a forradalmárok helyzete alaposan megjavult, mert a katonaság vezető nélkül maradt.

Péterhotot és Oranienburgot megtámadták és elfoglalták a lázadók.

álomra szeméit. Mint az Ur szülőjének gondos kertésze talentumainak erejével dolgozott a hit és igazság országának építésén s e munkájában sokak megbecsülését szerezte meg földieletében. A magyar románság igazi feladatának ismerői közé tartozott s mindvégig ápolta a magyarsággal való együttműködés eszméjét. A merev orthodoxiának ellensége volt, szerette az élet csendes és szelid örömeit, a barátságot megbecsülte s szívesen kereste a magyar előkelő és művelt emberek társaságát. Elmúlása, noha hosszú életet adott neki a Mindenható, sok szívben fog fájdalmas érzést kelteni.

— **Lesz kávé.** Közönséges lesz, hogy a kávé kiosztása a kereskedők részére március 19-én, hétfőn délelőtt veszi kezdetét, és az élelmiszer igazolvány 1 ső számú szelvénye már március 20-tól kezdve beváltható. Egy adag kettő és fél dekában állapított meg és ennek kicsinybeni ára 31 fillér. Félkérem továbbá mindazou kereskedőket, kik a Gunda sajt kiadásában részt akarnak venni, hogy holnap szombaton délelőtt az utatvány kiváltása céljából a hivatalomban jelentkezzenek. A sajtót a cukor központ fogja készpénz ellenében kiadni és az jegyek nélkül kizárólag csak aradi lakosoknak árusítható el. A kicsinybeni ár különként 12 koronában állapított meg. Exerdec Kálmán báró.

— A magyar királyi államvasutak kegydíjasainak segélyjezése. Az országos nautsegélyző

bizottság a magyar királyi államvasutak kegydíjasait épen úgy, mint a szoros értelemben vett állami kegydíjasokat, a háboru okozta rendkívüli drágaságra való tekintettel egyszer mindenkorra szóló segélybe részesíti. A kegydíjasok az általuk a magy. kir. államvasutak különsegei-alapjából vagy üzleti számlája terhére kapott havi segély mérvére való tekintet nélkül fejenként 40 korona segélyt kapnak. Csupán az a kegydíjas nem kapja meg a segélyt, aki havi segélyen kívül nyugdíjban vagy nyugbérben is részesül. Az igényjogosultság az 1917. évi február hó 1. állapot szerint bírálható el, a segélyt tehát csak azok kapják, akiknek arra ezen napon igényük volt. A segély folyósítását nem kell külön kérni, hanem az az arra igényjogosultnak a nyugtábeli levonásával a m. kir. postatakarékpénztár útján mielőbb, még március havában hivatalból fog megküldetni.

— **Kommünikék díjazása.** A hírlap elküldés költségének (nyugdíj, festék, olaj, munkabérek) horribilis emelkedésére való tekintettel a kiadóhivatalok nem áll módjában hivatalok, egyesületek, intézetek közleményeit, továbbá felülfizetési névsorokat, adakozók jegyzékét, nyilvános nyugtázásokat, gyűjtési eredményeket, stb. díjtalanul leközölni. Azonban tekintettel azon körülményre, hogy a felsorolt kimutatások részint jótékony, részint kulturális célt is szolgálnak, csupán 30 fillért számítunk soronként, noha ezen összegből még a szedési önköltségünk sem térül meg. Kivételt csak azok a hírek képeznek, amelyeket a közhivataloktól leközölni céljából a hadijótékonyaság érdekében kapunk.

— **Mai számvonathoz osztozó melléklet** megmutatja az utat, miként lehet 1 millió koronát nyerni. Vásároljon osztályosjegyet Gaedicke bankhoz szerencsegyűjtődjéről Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. A gyűjtődék eme legszerencsésebbike eddig 8-szor fizette ki a 400,000 koronás főnyereményt. 7135

— **Cukrosomásgéző és papírzacskók** Kerpelnél. 901

LEJÁRAB.

Hétfő 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Moszkvában véres harcok folynak.

Stockholm. Finnországban forradalmi komiték alakultak. Az orosz hivatalnokok elmenekültek. Helsingforsban pénteken komoly forradalom tört ki. Az idegen alattvalók elmenekültek. Egyéb hír nem érkezett.

Stockholm. Kronstadti parancsnoka, Pepelajew képviselő, azelőtt kereskedősegéd volt.

Naparáncs. Moszkvában még véres harcok folynak. Roskowszky a moszkvai katonai kerület főparancsnoka visszautasította a felhívást, hogy vesse magát alá a végrehajtó-bizottságnak és vonakodott kezéből kiadni a hatalmat.

Berlin. Berlini lapok egyértelműen azt írják, hogy a cár lemondása a világháboru legnagyobb tragédiája. Anglia hatalmi vágyait elszánte, mert szemmel tartotta trónjának és népének érdekeit, szembeszállva Anglia világbíró érdekeivel.

Lagano. Az olasz lapok hangsúlyozzák, hogy a forradalmi mozgalom tisztázza a helyzetet, mert nem béke mozgalom, hanem a háboru erőlyes folytatására irányul.

Bern. A Berner Tageblatt a következőket írja: Széles néprétegek lobbantak fel mellett-lankodva Anglia ellen. A forradalom független Oroszországot akar. A régi kormány az élelmiszer kérdést némileg meg tudta oldani, mert legalább a hadsereg élelmiszerét biztosította, de a forradalmi kormány a hadsereg élelmiszeréről nem fog tudni gondoskodni és előbb-utóbb bekére kényszeríti saját országát.

Az „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben :—
Egyes szám ára 12 fillér.

— **A német kancellár Bécsben.** Bécsből jelentik: Bethmann-Hollweg ideérkezett Studt államtitkárral és felkereste Czernin Ottokár gróf külügyminisztert, akivel hosszasan tanácskozott. Tisza István gróf miniszterelnök holnap érkezik Bécsbe, hogy Bethmann-Hollweggel tanácskozásokat folytasson.

— **Zelenski Róbert gróf üdvözlése.** Az aradvármegyei gazdasági egyesület ma délelőtti ülésén Vásárhelyi József, az egyesület elnöke meleg szavakkal üdvözölte Zelenski Róbert gróftól királyi kitüntetés alkalmából. Az ünnepelt hálásan mondott köszönetet.

— **Tömeges záróra-tülpés.** A rendőrség a napokban megtudta, hogy az esti hét órai zárórát igen sok aradi kereskedő nem tartja be és különösen a mellékutcákban igen sokan fél nyolc óra után zárják üzleteiket. Green Nándor rendőrfőkapitány a záróra-rendelet pontos betartásának ellenőrzésével Nyáry László rendőrtisztet bízta meg, aki Böresök József detektívvel tegnap és ma tizenkét Weitzer János-utcai és Deák Ferenc-utcai kereskedő ellen tett feljelentést, akik üzleteiket még fél nyolckor is nyitva tartották. A rendőri büntetőbírósa a feljelentett kereskedők ellen megindította az eljárását.

— **Halálozás.** Egy beesületben megfútott, jóeselekedetekben gazdag élet végződött be. A hó 15-én, mindöna Bétes Vazul gorog-keleti román esperes, szentszéki ülnök hunyta 10 órak

KURZER BERTALAN

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott
fogtechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* **Nagy dzsungel-dráma az Apollóban.** A háborus viszonyok között ritkaság számba megy az igazi dzsungel-kép, amelynek előállítására óriási apparátust igényel. Ezért van kétszeres értéke az Apolló-színházban ma bemutatott nagy dzsungel-filmnek: Az ismeretlen tartományok. Ott felvonáson keresztül a legérdekesebb eseményeket hozza elénk szinte izgalmas változatokban a gyönyörű film. Amit csak a moztól várunk, azt mind megtaláljuk ebben a drámában. Az előkelő szalonok parfümös levegője árad a filmről, aztán már a másik percben a tenger felséges végtelenségében gyönyörködünk s még meg sem pihen szemünk a festői látványon, egy hajószerencsétlenség borzalmai feszítik meg idegeinket. Aztán a dzsungel vadása tárul elénk két odatévedt remegő emberrel s az eseményeknek mindezt a nagy változatát összefogja a romantikus szerelem. Régen volt az Apollónak ehhez hasonlóan szép, impozáns filmje, amelyet még egy rendkívül szellemes vigjátékkal együtt szombaton és vasárnap mutat be az Apolló-színház. 8

* **A hűtlenség iskolája.** (Dramai sláger az Urániában.) A színház ma sorozatos képeinek bemutatását megszakítva, egy igen kedves és kiállításban pazar drámát mutat be, amely a maga nagy méreteivel, cselekményének érdekes voltával bizonyára megfogja nyerni a közönség tetszését. Hogy a hűtlenség témája mindenkor kedvelt téma volt, a közönség tudja és a filmgyárak is megéreztek, hogy ezzel a témával közönséget lehet hódítani. Annyi változásban, mint a mennyit az élet nyújt, annyi feldolgozásban, mint a mennyit az emberi leleményesség kitalálni képes jelent már meg ez a téma. S ha most valami újszerű jelenetet sikerült belehozni a dologban, úgy maga ez egy elsőrangú teljesítmény. — A dráma mellett „Csintalan comtossz” címen egy kiváló vigjátékot is mutat be a színház és ez a vigjáték egy igazi diadalut után érkezett a színházban, mert mindenütt szenzációs sikert aratott bájos, megnyerő és lebilicselő cselekménye által. — „Egy viharos élet,” amerikai kártyaasztalok mellől felvett kép, mely szenzációs vonzereje volt a budapesti Ommának, legközelebb az Urániában. 5

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1917. március 17-én, szombaton:

A) Beszél.

B) Beszél.

Kárpáthy Zoltán.

Színjáték.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Ötáuber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közzétettért nem vállalunk felelősséget.)

Lámbeck János és fia „E. S. M. K. szab. ércokoporsó-gyára és temetőrendelő-vállalata” Arad.

Özv. **Beles Vazul** szül. Istváneson Zsófia a saját, valamint testvérei **Beles János** kir. közjegyző és **Beles Aurél**, ugyancsak a kiterjedt rokonság nevében is, szomorodott szívvel jelenti a hön szeretett és felejthetetlen jó férj, illetőleg testvér, nagybácsi, sógor és rokon

Beles Vazul,

gör. kel. román esperes, szentszéki úrnök, egyházmegyei szinatti tagnak,

folyó évi március hó 15-én, déli 1 órakor, áldásos életének 72-ik, zavartalan boldog házasságának 48-ik évében, hosszúságos szenvedés után, a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

A felejthetetlen kedves halott földi maradványai március hó 18-án délelőtt 10 órakor fognak, az aradi gör. kel. román templomban történt beszertelés után, a helybeli felső temetőben lévő családi sírhelyben örök nyugalomra helyeztetni.

Phonése oszlopa, drága emléke árcsók legyoni!

Arad, 1917. március hó 15. 21

Felhívás!

Ügyfelem, Pichler Sándor aradi papirkereskedő megvette Jámbor Antal aradi cég papirkereskedő áruraktárát. Felhívom Jámbor Antal aradi cég hitelezőit, hogy követeléseiket jelen hirdmény megjelenésétől számított 8 nap alatt hozzám jelentsék be, mert ellenkező esetben figyelembe nem vétetnek.

Dr. Kele Gyula,

aradi ügyvéd,

Erzsébet-körút 7.

1825

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legirisebb tudósításokban számol be az

ARAD KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságírói köreinek, valamint a harcúterem küzdő katonáinak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

Kifutó flu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkos, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzon kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyertek a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficiálja, utólag igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szavak kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 27. (Mozgóképek színházával szembe)

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zsongitó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Száraz tűzifa

wagyoniatlanoként, szonali számla-
tása kapható

Körösvölgyi

1538

Pálinka-aktárban.

Arad, Andrásy-tér 5. Telefon 651.

4674—1917.

Hirdetmény.

Közhírre teszuk, hogy a munkabérek emelkedése miatt a sirgondozási díjakat további intézkedésig a következőben állapítjuk meg:

Kis sirbolt gondozása 7 korona helyett 8 korona, nagyobb sirbolt gondozása 14 korona helyett 16 korona, sírkert gondozása 14 korona helyett 16 korona, sírhely

gondozása 4 korona helyett 5 korona, nazyhantolt 8 korona helyett 8 korona, kis hantolt 4 korona helyett 6 korona, szőnyegbeültetés 8 korona helyett 10 korona.

Arad, 1917. február 24.

A városi tanács.

Felter Teréz kozmetikai intézete Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szépítő, májfoltos, mitesszeres, pattanásos arcot széppé, rancos, bőregző arcot simává eszkek. Szemölcsöt, hajszálakat végleg eltávolít. Vörös orr a kézkezelés, arccórhám-eltávolítás, hajápolás. Arcmassáže jutányos bértelben. Szerek szétküldése vidékre is. Fogadok 9—12-ig, 2—6 óráig, hivatalnoknőket és különös alkalmakhoz esti órákban is. 521

Felter Teréz, Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

ségük mutathatóak, ugyancsak ha a kutya bajkál, vagy megsebzött, továbbá, ha azt veszettségre gyanús, vagy veszett állat meginarta, birtokosa, illetve a gondozását megbírótt egyén, azt az 1888. évi VII. t.-c. 126. §-ában megjelölt állategészségügyi hatóságnál (kapitányi hivatalnál) bejelenteni tartozik, egyúttal köteles a kutyát, amennyiben nem szűkölt meg, a hatóság intézkedéseig eltiltóníve biztos helyen elzárni. A veszettség, veszettség gyanúja, vagy fertőzés gyanúja esetén követendő eljárásra az 1888. évi VII. t.-c. 65—72 és ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott 40000—1888 sz. rendelet 189—192. §-ának, nemkülönben az 52968—1908. sz. földművelésügyi miniszteri és az e tárgyban kiadott egyéb miniszteri rendeleteknek háttérkönyvvel irányadóak.

24 §. A város beiterületén minden kutya az utcára s általában házon kívüli helyre csak a marás lehetőségét kizáró szájkosárral bocsáthatók.

25 §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyákat nappal biztos módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel pedig azok csak az utcán szabadon bocsáthatók szabadon.

26 §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászati tilalmi idő alatt pásatorkutyákat pedig nyakukról, első lábuk alul 8 centiméter távolságra leelőg oly koloncól kell ellátni, mely őket a szabad mozgásban lényegesen korlátozza.

27 §. Vendéglőbe, kávéháza, vagy más nyilvános helyiségbe ugyancsak társaskocsiba kutyát bevinni nem szabad. E tilalom beértesítésért nemcsak a kutya birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa (bérletje) illetve a társaskocsi alkalmazottai felelősek. Sétányokra kutyát vinni szintén tilos.

28 §. Vására kutyát vinni tilos.

29 §. Kutyát kínozni, durván bántalmazni, uszítani vagy zaklatni tilos.

Büntető határozatok. Kihágást követ el: a) aki másnak a kutyájáról az ebbárcát jogtalanul elveszi, b) aki más kutyájáról szülő ebbárcát saját kutyáján nasználja, c) aki saját kutyájára szülő ebbárcát másnak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy megamisított ebbárcát viseltet, e) aki a 6—8 §-okban előírt bejelentést elmulasztja vagy az ebbárcó kivételére szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a valóságnak meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája részére az ebbárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabályrendelet 22—30 §-ai ellen vét, amennyiben cselekménye súlyosabban nem minősül, 100 koronáig terjedhető pénbüntetéssel büntetendő. Grein, főkapitány.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, usztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. 2. II. em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermot** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezeltem betegemet, fogtuzás teljes érzéstelenítéssel (lagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szájpádás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgam, porcellán és cement töméses (piombák), mérsékelt díjzárban mellett készíttetnek. Becses partfogasát kérve tiszteltettel **Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő.** Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. n. 2—7-ig. Videktelek 24 órán belül kielejittetnek. 401

2321—1917. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. rokkantügyi hivatal programjába vette, hogy a rokkant katonák számára Kecskeméti és Vácson a Kobrak cég gyártelepén bőripari kereseti telepet fog szervezni.

Ezen telepeken felvethetők lesznek azon súlyosabban rokkanttá vált (lábampu át, bennalabu) vagyontalan, elsősorban családos és feddhetetlen, erkölcsös életű katonák, kik:

a) rokkanttá válásuk előtt fa-, illetve bőripar valamely ágát, mint önálló mesterek üzték, azonban rokkantságuk következtében, vagy a változott gazdasági viszonyok mellett az ipar önálló üzésére képtelenné váltak, mindazonáltal a kereseti telepen eredményesen foglalkoztathatók;

b) rokkanttá válásuk előtt fa-, ill. bőriparban mint segédek működtek, illetve valamely fa- vagy bőripari gyárban szakmukában kellő jártasságot sajátítottak el, azonban rokkanttá válásuk folytán napoként otthonjuktól távolabbi első munkahelyek felkeresésére alkalmatlanná váltak és így — bár a kitanult iparágban szakmunkáit végsőre képesek, — magán munkaadóknál megnyugvással el nem helyezhetők;

c) a m. kir. Rokkantügyi Hivatal rokkantiskoláinak fa- vagy bőripari tanulmányeiben kiképzést és az ipar üzésére képesítést nyertek. Az érdeklődők jelen ügyre vonatkozólag bővebb felvilágosítást hivatalomtan nyernének.

Az elhelyezés iránti kérvények a hivatalomtól nyerendő utasítások szerint felszerelve a faipari telepe vonatkozólag 1. évi április hó 3-ig, a bőripari telepe vonatkozólag pedig 1. évi április hó 30-ig hivatalomnál adandó be.

Arad, 1917. március 9.

Varjassy, polgármester.

979—1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebtartási szabályrendeletet a következőkben teszem közhírré:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adot kell fizetni. Ez a kötelezettség a kutya elválasztásának napjától kezdődik. Adómentesek a katonák, csendőrségi, vagy rendőrségi celokra szolgáló beosztaltott, vagy oktás alatt álló, továbbá a városi mezőőrök és erdőőrök birtokában levő és hivatalos gyakorlására szükséges kutyák.

22 §. Minden kutyabirtokos köteles kutyáját kell en etetni, itatni s go. dozni, es egészségi állapotát ügyelemmel kiérni.

23 §. Mindegyik valamely kutyán beíró megjelölésre utaló jelen-

Hölgyek, urak figyelmébe!

Már megérkeztek a legújabb

modell tagál női és leányka formák.

Szalmakalapokban nagy választék. Férfi kemény és puha nyulészór kalapokban nagy raktár.

Női tagál vagy szalmakalapoknak átvarrását és festését a legújabb modell után elvállalom. 1791

Tisztelettel

Bittenbinder Konrád

Első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás

Deák Ferenc-utca 42. sz. Fehér Kereszttel szemben.

Fagydaganganatok

elmulasztására, tagyviselkedésig biztos meg-

FRIGIN.

szüntetésére legjobb szer a

Ara ecsettel és utaltással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Keszése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melegen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszébb allandó fekete színtre lehet festeni anélkül, hogy a színt is lehetne mosni.

Ara 3 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1896. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetéseket díjazás nélkül szorint számítottuk.
 Minden szó kirobatol és a címlő. Vas-
 tagabb betűkkel 15 fillér.
 A vaslagabb betűkkel látható szavakat
 aláhuzással kell jelölni.
 A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 Hirdetéseket délután 1/2 óráig ve-
 zek be.
 A kiadóvatal fenntartja magának a
 jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
 amelyk tartalmánál fogva eredeti alakjában
 nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"Központunkban"
 jellegével január 23-án megjelent hírde-
 tésre levél van a kiadóhivatalban. 1828

Orsi fia

az olyan harctérről, későbbi korrekci, tiszt-
 tességes ismeretség reményében levelezni
 óhajt csakis feltűnően szép, csinos, vig-
 kedélyű, föltétlen aradi urleánnyal vagy
 fiatal örvény urnóval. Csak teljes olmd
 levelekre reagáljak, melyeket a kiadó
 továbbít "Szomorú a nyári este" jel-
 igére. 1796

Aikalmazást keres.

Eviválások

egyszerűbb női ruha készitőket szolid ár-
 ban. Essetleg hához megyek. Nyitrai Er-
 zsebet, Mihály-utca 68. 1829

Intelligentes deutsches Fräulein
 bittet in feinem Hause zu grösseren
 Kindern, auch als Stütze der Hausfrau,
 unterzukommen. Zuschriften erbeten:
 Ilona-utca 31. 1838

Aikalmazást nyer.

Munkatárs

Hungaria kávéházban azonnali belépésre
 felvétetik. Jelentkezni lehet délután 10-12
 között. 1838

Azornait,

legkisebb 20-ára való belépésre állandó
 alkalmazást nyer német nyelvet bírő,
 irodalmi teendőiben teljesen jártas női
 úsztricselő. Ajánlatok kamot és mag ar-
 nyelvben írásban benyújtandók. Reta Jö-
 zsef utóda szállító, Eötvös-utca 3. 1826

Máximásterpár felvétetik.

Szerelők és kőművesek előnyben.
 Özv. Reisinger Samuán, Jókai 15-
 herceg ut 12. 1827

Kredai teendőiben,

számvitelben jártas urleány keresetlik
 pusztára, teljes ellátás és havi 50 korona
 fizetés mellett. 1798

Lapkihordó-pár

16 fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadó-
 hivatalban. 7801

Bojárónő,

ki padló fényesítéshez ért, 16 fizetéssel
 felvétetik Batthyány-utca 28., 1. em. 8789

Üzletek.

Üzletelhelység kiadó

Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Ham-
 mer Vilmos villanyműszerésznél. 1023

Gyógyászat.

Heha Vasas chinabera.

Suveron szor vérezegénység, sápkór, sző-
 dílecs, a vérezegénységtől eredő ideg-
 bajok, átvágytalanság, gyomorbanfalmak,
 láz, általános gyengeség ellen. Paratlan
 vérképző és vérjavító, biztos óvszer ma-
 lárius fertőzések- és minden infektióból
 eredő meg-betegedés ellen úgy felnőt-
 teknek, mint gyermekeknek. Ara 3 kor.
 Heha gyógyszerár, Koldosgyógyszerár. 12

Kiadó lakás.

1, esetleg 2

butorozott szoba, azonnali kiadó. Lipót-
 utca 3/a. 1759

Ingatlan.

Széki-utca 4. számú ház
 szabad kézből eladó. 1716

Batthyány-utca 5. számú
 sarokház eladó. Bővebbet ugyanott, ajtó
 4. sz 1-00

Ujarad, Fő-ut 39. számú
 ház eladó. Bővebbet ugyanott. 1809

Riadó

Arany János-utca 1. számú ház. Bőreb-
 bet Gróf Tisza István-ut 14. 1815

Vétel és eladás.

6 pár 6-6s. új igásbám
 eladó. Kraszel Márton szilgyártó, Pan-
 kotán. 1824

Egy asztalberendezés,
 egy 150 Ko. mérleg, egy tolokocsi eladó.
 Cim a kiadóhivatalban. 1830

Jókárban lévő

kerékpárokat és varrógépeket vásárol és
 ugyanott elsőrendű gyármanyu új és
 használt szepk Junyos árban kaphatók.
 Berezi Kálmán, Hal-tér 6. 1831

Szevillai borbély,

Hoffmann mesél, Szentiványi Álom és
 más dróvcsop operák 40 filléért kapha-
 tók Deak Béla könyv- és papirkeres-
 kedésében Forray-utca Telefon 902. 871

Mindenes

leányt jó bizonyítványokkal fel-eszek Ap-
 rillis elsőre. Jelentkezni lehet Zrínyi-utca
 6. sz. 1744

Használt ólom

megvételre keresetlik. Bővebbet a kiadó-
 hivatalban. 7893

Egy jókárban lévő

irógépet megvételre keresünk. Fleiszig és
 Hirschfeld. 1738

Cukor-csomagoló

papír legelőbb napl árban kapható.
 Fleiszig és Hirschfeldnél. 1737

30-55 tänge-4. acceylen

gázvágóval felszerelt és, circa 500-800
 méter vasosó víz-téssel. 14m árkál és
 csatlakozások eladó. Bővebbet d. e. 9-10-ig,
 d. u. 2-3-ig Friedman Gyulánál, Pe-
 ny- u ca 5. 1798

Hirtig

7-800-as szözt, kapható Reisz Józsefnél,
 Alabéltanodon. 1813

Kisebb Wertheim-zekecsent

keresek megvételre. Cim a kiadóban. 1811

Különléle.

A náma

és minden vele járó járdalom nyomban
 megszűnik, ha orrunat Nathannal be-
 kenjük. Ara 1 korona. Héns Vimos gyógy-
 szertára, Arad. 1433

184-1917. g. m.

Árverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági
 széke a város tulajdonát képző
 Marosparti 5. sz 218 □ öles és
 6. sz. 220 □ öles telkeknek el-
 adása iránt lejyó év március hó
 26-án d. e. 10 órakor árverést
 tart.

Bánatpénzül leteendő az aján-
 lati ár 10 százaléka késszpenzben,
 vagy elfogadható értékpapirokon.

Árverésini lehet mindkét te-
 lekre külön s mindkét telekre
 együtt.

As árverésen részt lehet venni
 szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok tezártn
 a szóbeli árverés megkezdése előtt
 nyujtandók be s csak akkor vé-
 tetnek figyelembe, ha azokhoz a
 bánompénznek a városi pénztárba
 történt befizetést igazoló jegy

mellékelve van s ha az ajánlatot
 tevő kijelenti, hogy az árverési
 feltételeket ismeri és elfogadja.

As árverési feltételek a gada-
 sági tanácsonk urnál az árverési
 megelődleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
 székonak 1917. évi március hó 8-én
 tartott üléseéből. A gazdasági széki.

Raffiát pótló

szőlőkötözésre kiválóan alkalmas
 elsőrendű svéd papir-
 ból készült fonalat gyárt a

"HUNGARIA" aradi pamutárugyár r. t.

Mintázott ajánlatok készsöggel kü-
 delnek. 1451

Magyar járó gőzgépeket

Kompond és stabil gőzgépeket
 Gőzcseplő garnitúrákat
 Maganjáró lokomóbilokat
 Csepőszekrényeket
 Esztergapaúkat
 Hershajtókat
 Elevátorokat
 Motorokat
 Gőzekeket és
 Gőzkazánokat

Javítottan állagóthan vásárol-
 nak közszpenzítés ellenében

FREDRICH TESVÉREK gépgyára, Temesvár.

2751-1917. pm.

Hirdetés.

Az Ujtelepen az arad -kövési
 va u vonal északi és az arad-
 simándi aramulyazás keleti ol-
 dalan létesíteni szándékolt belső-
 ségi csatornázáshoz tartozó víz-
 műveknek engedélyzése tárgyá-
 ban 1916. évi szeptember hó 11-én
 7489-1916. szám a. at keit hatá-
 rozatom e len a magyar királyi
 államva-utak aradi üzletvezető-
 sége 1916. évi szeptember hó 24-én
 28287-1917. szám alatt az arad-
 városi közigazgatási bizottsághoz
 felebbezést adott be a fenthivat-
 kosolt határozatnak a fenntartási
 költségek felelőrszének viselésénél
 felelősségteljesítő vasuti pótlékokra
 vonatkozó rendelkezése ellen.

Ennéfogva az aradvárosi köz-
 igazgatási bizottság 548-1916.
 számú határozata értelmében a
 kérdéses pótlékok fizetése tárgyá-
 ban egy pótlárgyalást rendeltek
 el és annak idejéről f. hó 21. nap-
 jának délelőtt 9 óráját, helyétől
 pedig Arad sz. kir. város széki-
 házának tanácsstermét tűzöm ki.
 Arad, 1917. március 12.

Varjassy, polgármester.

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar,
 forduljon bizalommal

Lustbader Adolf ingatlanforgalmi irodá- jához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb há- 645
 zak, birtokok előjegy-
 zésben vannak. Megbí-
 zásokat ingatlanok ela-
 dására és vételére elfogadok.

Telefon 981. szám.

Viszonteladók figyelemébe!

Chocoládé, cacao, Chocoládé-
 bonbonok és cukorka árak
 lerakata: 451

Gábor Miklós

Arad,
 Andrassy-tér 18. Szaloz-n. sarok.
 Helyi és vidéki telefon: 10-89.

2872-1917. pm.

Hirdetés.

A közéleti bizottság javaslata
 március hó 9-től további inté-ke-
 désig a m. ir. be ügyminisz e-
 rum 68112-1916. ezüma rend-
 stóvel nyert felhalmozás alap-
 pen Arad sz. kir. város területére
 ez a babnak kicsinybeni áru-
 titási arát kilogrammonként 80
 fillérben álladtom és annak el-
 adá át a ha óstg átal forgasombu
 hozott jogrendszerhez és később
 megelődleg lejárdeghoz kö öm

Babot kicsinyben a most meg-
 állapított árnel Aradon magasabb
 ar. tudani tilos, aki ezen til-
 tamat megszegi, az 1251-1916.
 M. E. szá u rendlet értelmében
 a bírást követ el a amányben
 cselekménye súlyosabb büntető
 rendelkezés a a nem esik, hat hó-
 nap g terjedhető e zárással és 2000
 xoro áig terjedhető penzbüntetés-
 sel büntetetik.

Amé késlelet tekintetében, me yre
 néve a kihagást eikövetik, ei-
 zobraának van helye.

Varjassy, polgármester.

Úska, használt

ólomcsövet

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Viszketegséget

rúht, sörnört legbiztosabban
 elmu-
 lasatja. **Barna zsír.**
 Kis tégely K 1.00, nagy tégely
 K 3.-, családi adag K 9.-,
 utasítással rendelhető. Dr. Flesch
 R. «Korona» győgytárból, Győr.
 7.37